

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Journalistiek
Voltijd en deeltijd

Hogeschool Windesheim

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Journalistiek
Voltijd en deeltijd

Hogeschool Windesheim

CROHO nr. 34686

Hobéon Certificering

Datum

6 september 2013

Auditteam

drs. R.B. van der Herberg (vz)

drs. E. van Dijk

drs. H. Duponcheel

dr. H.H.M. van Vliet

D.H. Oranje (student)

Secretaris

drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	29
6.	AANBEVELINGEN	31
BIJLAGE I	Scoretabel	33
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	35
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	37
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	39
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	47
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	49

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Christelijke Hogeschool Windesheim
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	In procedure
NAAM OPLEIDING	Journalistiek
registratienummer croho	34686
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Journalism
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	<ul style="list-style-type: none"> • Crossmediale Journalistiek • RTV Journalistiek • Tijdschriftjournalistiek • Programmamaken
onderwijsvorm ¹	Competentiegericht
locatie	Zwolle
varianten	Voltijd en deeltijd
relevante lectoraat	Media & Civil Society
datum audit / opleidingsbeoordeling	18 juni 2013

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Journalistiek** voltijd, deeltijd²

Instroom (aantal)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd	362	393	391	410	344	235
▪ deeltijd	58	84	73	64	42	13
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd ³	35	28	33	34	48	
▪ deeltijd	47	42	44	56	40	
uit de bachelor				2006	2007	2008
▪ voltijd ⁴				25	22	23
▪ deeltijd				26	68	53
rendement (percentage)⁵				2006	2007	2008
voltijd				53	55	
deeltijd				63	24	
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ voltijd			69			
▪ deeltijd			idem			
opleidingsniveau docenten (percentage)⁶			Bachelor	Master	PhD.	
▪ voltijd			20	67	7	
▪ deeltijd						
docent-student ratio⁷						
▪ voltijd			2011: 1:25,8		2012: 1:21,4	
▪ deeltijd						
contacturen (aantal)⁸			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd			16	16	24	10
▪ deeltijd						

² Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012

³ Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁶ Het aandeel docenten (onderwyzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwyzend personeel).

⁷ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwyzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁸ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

Het domein waartoe de opleiding Journalistiek behoort, is het Domein Business, Media en Recht. Zij kent een voltijd- en (nochtans) een deeltijdvariant en leidt studenten op tot journalisten die in staat zijn om op een publiekgerichte wijze informatie te bundelen en te verspreiden en zo een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de samenleving.

Het auditteam trof tijdens deze audit 2013 een opleiding aan die de afgelopen anderhalf jaar sterk gewijzigd is, op alle fronten. Onder de strakke regie van het nieuwe management dat zich expliciet gesteund weet door het College van Bestuur van Windesheim, is een traject van herstel en verbetering ingezet dat tot op de dag van de audit waarneembaar was.

De opleiding heeft voor het panel dat deze audit uitvoert een nieuwe Kritische Reflectie geschreven. Het auditteam beschouwt de Kritische Reflectie en het document Status uitvoering verbeterprogramma Journalistiek als twee gescheiden maar elkaar wél aanvullende documenten die voldoende zicht bieden op de actuele stand van zaken rond het verbeterplan.

De gesprekspartners tijdens de audit: management, docenten, studenten, lector, examencommissie, alumni en werkveld, zijn gemotiveerd, laten gedrevenheid zien en zijn actief betrokken bij het vormgeven en verbeteren van de opleiding. Er is sinds de accreditatie in 2011 sprake van, zoals de opleiding het zelf uitdrukt, 'een grondige verbouwing' op vrijwel alle gebieden waaronder op het terrein van het onderwijsproces, taken en bemensing, beoordelingen studentkwaliteit en voorwaarden. Zoals de opleiding in haar meest recente (Zwolle, 2013) Kritische Reflectie opmerkt, typeerden de docenten de afgelopen periode als een 'worsteling', maar zijn er 'mooie stappen' gezet en is de opleiding 'content' met de resultaten die 'onder spanning' zijn gerealiseerd.

Doelstellingen, programma en uitvoering van beide varianten zijn grotendeels identiek. Waar de deeltijdvariant zich onderscheidt van de voltijdvariant, besteden wij daar in de tekst aandacht aan. Indien wij bij onze bevindingen geen onderscheid maken, betreft het waarnemingen die voor beide varianten gelden.

1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding in de varianten voltijd en deeltijd hanteert een set competenties/eindkwalificaties die wat niveau en bereik betreft, dekkend zijn voor de werkzaamheden van de startende hbo-journalist en de eisen vanuit het werkveld. De opleiding heeft besloten om vanaf september 2011 weer te kiezen voor één bachelortitel met één beroeps- en opleidingsprofiel.

De opleidingen journalistiek spannen zich op nationaal en op internationaal niveau in om de set competenties regelmatig tegen het licht te houden. De opleiding Journalistiek van Windesheim betreft de lector en de werkveld-adviesraad bij het actueel houden van de competenties. Vanaf het nieuwe studiejaar 2013/2014 hanteren de opleidingen Journalistiek in Nederland een herzien internationaal geaccordeerd beroeps- en opleidingsprofiel. De opleiding Journalistiek van Windesheim is hierbij betrokken geweest. Na vaststelling van het nieuwe landelijke profiel zal dit worden geïmplementeerd.

Internationalisering en onderzoeksvaardigheden worden in het thans nog geldende beroeps- en opleidingsprofiel niet expliciet genoemd. Wel is duidelijk dat de opleiding aan het aspect internationalisering aandacht besteedt en dat de onderzoekscomponent veel nadrukkelijker dan tijdens de vorige beoordeling in 2011 het geval was in de opleiding is verwerkt. De start van een nieuw lectoraat op het terrein van Entrepreneurial Journalism, is een positieve ontwikkeling die past binnen de ontwikkelingsgang waarin de opleiding zich thans bevindt.

Het auditteam beoordeelt Standaard 1 als voldoende.

2. Onderwijsleeromgeving

Het curriculum laat een duidelijke samenhang zien tussen de onder- en de bovenbouw van de opleiding waarbij sprake is van een logische structuur met daarin opgenomen voor de opleiding relevante studieonderdelen. De leerdoelen van de afzonderlijke modules zijn verbonden met de beoogde set competenties. De inhoud van de studieonderdelen is gekoppeld aan de doelstellingen. Het niveau van de verschillende studiefasen is adequaat beschreven en vervolgens verwerkt in het curriculum. De door de opleiding gebruikte literatuur is actueel, relevant en op bachelor-niveau. Bij een aantal studieonderdelen gebruikt de opleiding Engelstalige literatuur. In dit verband is het goed dat binnen de opleiding ook aandacht wordt besteed aan Engelse taalvaardigheid.

Er is sprake van een doorlopende onderzoekslijn, die de eerste en tweede fase van de opleiding verbindt. Vanaf het eerste studiejaar besteedt de opleiding aandacht aan onderzoek. In het herziene curriculum is sprake van een onderzoekslijn die door de hele opleiding loopt en die alle studenten volgen.

Positief is dat de opleiding veel aandacht besteedt aan de mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheden van studenten en hier harde eisen aan koppelt. De 'insteek' van de opleiding is thans: kwaliteit boven kwantiteit. Zo is de normering voor het Bindend Studieadvies opnieuw verhoogd naar 54 EC en is er sprake van een *numerus fixus* met decentrale selectie.

Met betrekking tot de studieloopbaanbegeleiding stelt het auditteam vast dat de opleiding dit op een adequate wijze heeft vormgegeven. Studenten zijn hier ook tevreden over. In het kader van de studieloopbaanbegeleiding besteedt de opleiding aandacht aan het zelfstandig ondernemerschap binnen journalistiek.

Het docententeam is adequaat toegerust om de studieonderdelen zowel didactisch als vakinhoudelijk te verzorgen. De relatie tussen management en docenten is goed. Van belang hierbij is de aanspreekcultuur binnen de opleiding. Docenten houden zich aan afspraken en leveren tijdig. Door de relatie met het werkveld weet de opleiding goede gastdocenten te selecteren.

Voor wat betreft het niveau van de technische voorzieningen heeft het panel geconstateerd dat er sprake is van 'state-of-the-art' faciliteiten met goed geoutilleerde studio's en apparatuur.

Duidelijk is dat de opleiding de touwtjes de afgelopen 1,5 jaar strakker heeft aangetrokken. De vrijblijvendheid is verdwenen uit de opleiding, verplichte deelname aan het volgen van studieonderdelen zoals op het terrein van taal en journalistieke vakken is nu gemeengoed. Ook is de norm rond het Bindend Studieadvies aangescherpt. Ten tijde van de audit 2013 bedroeg deze 50 EC, voor het studiejaar 2013-2014 is deze verhoogd naar 54 EC (van de 60 EC die een student per studiejaar kan behalen).

Het panel beoordeelt Standaard 2 als voldoende.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een toetsbeleid dat duidelijk is uitgewerkt en dat een beeld geeft van de visie van de opleiding op toetsen en op de wijze waarop zij toetst.

Dit leidt tot een toetsystematiek die het auditteam als adequaat beoordeelt, waarbij sprake is van toetsvormen die aansluiten bij het studieonderdeel en die beoordeeld worden op een inzichtelijke wijze. Studenten hebben altijd het recht de door hen gemaakte toetsen in te zien.

Het auditteam is positief over de maatregelen die de opleiding heeft genomen rond het borgen van de kwaliteit van toetsen, het eindniveau en de beoordeling van toetsen en het vaststellen van het eindniveau. Daartoe is een aantal commissies geïnstalleerd met ieder een eigen verantwoordelijkheid, onder de organisatorische regie van het management én de inhoudelijke regie van de examencommissie. De examencommissie heeft zicht op de kwaliteit van de stageverslagen en op het praktijkgericht onderzoek.

Het auditteam heeft een positief oordeel over de door haar beoordeelde toetsen, stageverslagen en praktijkonderzoeken.

Het panel beoordeelt Standaard 3 als voldoende.

Algemene conclusie

De opleiding heeft een hectische en heftige periode van verbeteringen achter de rug. Op alle drie standaarden heeft de opleiding interventies gepleegd. We noemen het versterken van de onderzoekscomponent waar de lector een nadrukkelijke functie vervult. Er is sprake van een betere aansturing van de docenten met als duidelijkste exponent de aanspreekcultuur. Het programma kent een duidelijk samenhang en bevat een onderzoekslijn die gedurende zowel de onderbouw als de bovenbouw duidelijk vorm krijgt. Docenten hebben op dit terrein cursussen gevolgd en zullen op dit terrein cursussen blijven volgen. Het proces van toetsing is herzien, de beoordeling van de eindwerkstukken heeft majeure wijzigingen ondergaan en de opleiding heeft serieus werk gemaakt van het betrekken van verschillende partijen binnen en buiten de organisatie bij het beoordelen van afstudeerproducten.

Het betreft hier veelal recente ontwikkelingen waarvan het auditteam de implementatie vaststelt. Een aantal ontwikkelingen heeft de potentie om een toekomstig oordeel 'goed' te kunnen funderen. In deze fase is een oordeel 'voldoende' voor de opleiding Journalistiek van Windesheim adequaat.

Datum: 6 september 2013

drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

drs. G.W.M.C. Broers,
secretaris

3. INLEIDING

Eerste audit

De opleiding Journalistiek van Windesheim is in 2011 tweemaal beoordeeld. De eerste visitatie vond plaats op 11 mei 2011 en leidde bij het panel tot een voorbehoud ten aanzien het oordeel over Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties. Tijdens het tweede locatiebezoek op 5 oktober 2011 heeft het panel aanvullende gesprekken gevoerd met beoordelaars van stageverslagen en onderzoeksverslagen, de examencommissie en met de lector.

Op 21 december 2011 is het accreditatierapport, opgesteld naar aanleiding van beide bezoeken, afgerond en vervolgens aan de NVAO aangeboden. In dat rapport is Standaard 3 met een score 'onvoldoende' beoordeeld.

In een daaropvolgende brief, gedateerd 18 januari 2012, heeft de NVAO het bestuur van Windesheim er van op de hoogte gebracht dat zij de opleiding Journalistiek niet accrediteert. De NVAO liet de opleiding in de brief weten dat zij de mogelijkheid heeft een herstelplan in te dienen en dit te laten beoordelen door het panel. Tevens gaf de NVAO in haar brief een opsomming van voorwaarden voor de korte en lange termijn die de opleiding in het herstelplan diende op te nemen. Het herstelplan ('Verbeterplan journalistiek: herstel met perspectief') is vervolgens door het eerste panel als toereikend en haalbaar beoordeeld, in de terminologie van het panel: 'In generieke zin vindt het panel het herstelplan ingrijpend en grondig (...). Op grond van het door de opleiding, c.q. Windesheim opgestelde herstelplan en de kwaliteit van een aantal uitvoeringsdocumenten is het panel van oordeel dat de toekenning van een hersteltermijn (...) gerechtvaardigd is'.

De NVAO geeft in haar brief van 16 april 2012 aan dat het aldus ingediende herstelplan 'ingrijpend en grondig' is en dat het 'voldoende vertrouwen' biedt. De opleiding werkte binnen de kaders van een verbeterplan en onder leiding van een nieuw management aan een verbeterprogramma. Daarbij gold als eerste prioriteit: een robuust herstel van het gerealiseerde eindniveau zoals dat tot uitdrukking komt in de eindwerken. De (interim)opleidingsmanager is na de heraudit opgevolgd door een nieuwe manager Journalistiek.

Tevens geeft de NVAO dan aan dat hierbij veel zal afhangen van de kwaliteit van uitvoering van de plannen en daarmee het draagvlak bij alle betrokkenen. Het is tegen deze achtergrond, dat een nieuw auditteam een heraudit heeft uitgevoerd op 24 september 2012.

Heraudit

Tijdens de heraudit in 2012 diende een nieuw panel zich te beperken tot de elementen voor verbetering op korte termijn:

- gerealiseerd eindniveau terug aan de maat,
- goede betrokkenheid van de examencommissie bij de gehele opleiding,
- vertrouwenwekkende inhoudelijke sturing van de opleiders,
- verbetering van de begeleiding van studenten naar en tijdens de scriptie, inclusief goede procedurele waarborgen.

Bij het gerealiseerde eindniveau kon het panel zich concentreren op de studenten die zijn afgestudeerd in de periode tussen het verschijnen van het oorspronkelijke visitatierapport (21/12/2011) en 31/8/2012.

Elk door het auditteam bestudeerd dossier bestond uit de volgende onderdelen: het onderzoeksverslag, de beoordeling door de docent van het onderzoeksverslag, beoordelingsformulier onderzoeksverslag door onderzoekscommissie, het eindverslag stage, beoordeling stage docent, beoordeling stagecommissie en stagebeoordelingsformulier praktijkbegeleider.

Uitgangspunt voor het dagprogramma van de heraudit was dat het auditteam wilde spreken met die personen die direct betrokken zijn bij de realisatie van het herstelplan. Dit betrof het management van de opleiding, begeleidende en beoordelende docenten, examencommissie en studenten. Het auditteam was van oordeel dat op basis van:

- de verbeteringen genoemd in de opdracht: betrokkenheid van de examencommissie, vertrouwenwekkende inhoudelijke sturing van de opleiders, verbetering van de begeleiding van studenten naar en tijdens de scriptie inclusief goede procedurele waarborgen, terug aan de maat zijn wat betreft het (gerealiseerd) niveau,
  - de focus op journalistiek,
  - de inzet/betrokkenheid en cohesie van het docententeam en
  - de toezeggingen vanuit het management van de hogeschool, inclusief het College van Bestuur, ten aanzien van een duidelijkere profilering van de opleiding Journalistiek zoals beschreven in het "Concept Missie en Visie" document,
- de opleiding voldeed aan de NVAO/voorwaarde om op korte termijn robuust herstel te tonen.

De opleiding moet de gelegenheid krijgen ook de tweede fase van het herstelplan uit te voeren. Voor de NVAO betekende het positief oordeel van het panel dat de heraudit uitvoerde, dat opleiding de stap kon zetten naar een tweede audit in 2013. In een brief van 4 december 2012 aan het bevoegd gezag van de onderwijsinstelling heeft de NVAO dit kenbaar gemaakt.

De tweede volledige audit

Een tweede volledige audit heeft plaatsgevonden in juni 2013. Conform de NVAO in haar brief van 16 april 2012 aangaf, stond 'de duurzame bestending van het herstel' centraal. Dat betekent dat het auditteam aandacht heeft besteed aan de ontwikkeling van een doorlopende onderzoekslijn in het curriculum, het aanbrengen van verticale samenhang in het curriculum, een eenduidige focus en oriëntatie van de opleiding op de journalistiek en een effectieve aansturing en kwaliteitscultuur in de opleiding, die de opleidingskwaliteit en de continue ontwikkeling daarvan borgt. Tevens heeft het auditteam een steekproef uit de meest recente afstudeerwerken van de opleiding genomen en het gerealiseerd niveau beoordeeld. De opleiding heeft voor deze hernieuwde visitatie een nieuwe Kritische Reflectie geschreven.

Het voorliggende rapport beschrijft de bevindingen van het auditteam dat de tweede volledige audit bij de opleiding Journalistiek uitvoerde. Het rapport bevat een volledige beoordeling op alle standaarden van het beoordelingskader voor de Beperkte Opleidingsbeoordeling.

Er zijn in Nederland op hbo-bachelorniveau vier opleidingen Journalistiek. Zij richten zich op hetzelfde beroepenveld en maken bij het opleiden van studenten gebruik van een identiek beroeps- en opleidingsprofiel.

De opleiding Journalistiek van Windesheim behoort tot het Domein Business, Media en Recht. De nieuw benoemde manager van Journalistiek heeft zitting in het managementteam van het Domein Business, Media en Recht waardoor beleidsontwikkeling en uitvoering in overleg en in samenhang met andere opleidingen wordt gerealiseerd. Binnen de opleiding vormen manager en hoofddocent het Coördinatieteam dat verantwoordelijk is voor het beleid en de bedrijfsvoering van de opleiding. Daarnaast kent de opleiding een Opleidingsteam, een Examencommissie, een Toetscommissie, een Curriculumcommissie, een Opleidingscommissie, een Onderzoekscommissie en een Stagecommissie.

Van belang is het verder om op te merken dat de deeltijdvariant van de opleiding Journalistiek wordt uitgefaseerd. Met ingang van het nieuwe studiejaar 2013-2014 stopt de opleiding met de instroom voor deze variant omdat de belangstelling voor deze variant de afgelopen jaren sterk is teruggelopen. Zittende studenten maken hun Journalistiek opleiding aan Windesheim af. In een projectplan 'Uitfasering DTO Journalistiek' is de wijze van uitfasering van deze variant beschreven.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Missie en visie opleiding Journalistiek

Missie

De nieuwe missie (die geldt sinds 2012) van de opleiding valt als volgt samen te vatten. Studenten kunnen op Windesheim in verschillende fasen van hun journalistieke carrière kennis vergaren en vaardigheden leren en ontwikkelen. Drie kernwaarden binnen de opleiding nemen daarbij een centrale plaats in: betrouwbaarheid, betrokkenheid en gedrevenheid. Journalistiek studenten leren op een publiekgerichte wijze informatie te publiceren; zij hebben daarbij oog voor de diversiteit in de samenleving en voor de rol van Nederland in de wereld. Studenten laten betrokkenheid zien bij de samenleving en verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de publieke informatievoorziening. Zij dienen zich te realiseren dat losse nieuwsfeiten pas waarde hebben, als deze zijn voorzien van context en duiding. Zij weten op welke wijze zij burgers kunnen betrekken bij 'de publieke zaak' en zijn in staat te anticiperen op ontwikkelingen in het werkveld.

Visie

De opleiding merkt in haar nieuwe visie op dat het werkveld volop in beweging is waarbij de traditionele rol van de journalist als 'waakhond van de democratie' onder druk staat, zeker op regionaal niveau. De opleiding kiest er in dit verband voor om 'betrouwbare en ondernemende navigators' op te leiden. Sleutelbegrippen hierbij zijn: vindingrijkheid, vertelkracht en beeldend vermogen. Studenten beschikken over 'goedgetrainde voelsprietten' om nieuwe invalshoeken te vinden. De journalistieke beroepspraktijk staat centraal, met het aanleren van gedegen vakmanschap als een onontbeerlijke basis. Studenten vergaren veel kennis van de maatschappij en de wereld, kennis die zij nodig hebben om nieuws van context te kunnen voorzien. De opleiding leidt studenten op tot betrouwbare en ondernemende journalisten. Zij kunnen het bijzondere journalistieke verhaal vinden, vertellen en verbeelden.

In de gesprekken tijdens de tweede audit is het auditteam gebleken dat bovenstaande een levend gedachtegoed is bij de gesprekspartners.

Profiel

De vier opleidingen Journalistiek hanteren een identiek beroeps- en opleidingsprofiel. Dit profiel is op opleidingsniveau gevalideerd door de Adviesraad van de opleiding. Op landelijk niveau is het profiel binnen de kaders van de vier Nederlandse opleidingen Journalistiek geborgd. De opleidingen Journalistiek hebben het beroeps- en opleidingsprofiel ook in internationaal verband binnen de *European Journalism Training Association* besproken en vastgesteld⁹. De set competenties die de opleiding Journalistiek hanteert, is integraal terug te vinden op de site van de *European Journalism Training Association*. De lector van de opleiding vertegenwoordigt de opleiding hierin.

⁹ Bron: <http://ejta.eu/the-tartu-declaration/competence-goals/>

Voor beide varianten van de opleiding geldt dat de opleiding Journalistiek van Windesheim zich vooral onderscheidt van andere opleidingen Journalistiek door de nadruk te leggen op de ondernemende journalist die 'vernieuwende invalshoeken' vindt om het journalistieke verhaal te vertellen. De opleiding heeft er daarom voor gekozen om in het nieuwe curriculum veel aandacht te besteden aan ondernemerschap en creativiteit. Daarnaast wijst de opleiding er bij haar profilering op dat de journalist een *reflective practitioner* is die zijn eigen functioneren en dat van de beroepspraktijk kan verbeteren.

De opleiding besteedt veel aandacht aan creativiteit. Het creatieve aspect binnen de opleiding komt als term echter niet voor in de missie en visie van de opleiding. Terecht wijst de opleiding er op dat in haar beleving creativiteit een basisgereedschap is van de (aanstaande) journalist om de visie waar te maken. De opleiding moet creatieve vaardigheden ontwikkelen bij haar studenten. De opleiding definieert 'creativiteit' op verschillende manieren, maar creativiteit volgt niet uit de drie kernwaarden: betrouwbaarheid, betrokkenheid en gedrevenheid. Terecht hecht de opleiding veel waarde aan het aspect creativiteit. Het auditteam beveelt de opleiding aan creativiteit sterker af te bakenen in de eindkwalificaties en in de visie en missie van de opleiding.

Binnen de onderwijsinstelling wil de opleiding zich 'weer overtuigend op de kaart zetten'. Dat streven wordt door het CvB ondersteund met de benoeming van de opleiding in de categorie topopleiding binnen Windesheim. In 2015 wil de opleiding daartoe 'een goede stap' gezet hebben. Windesheim onderstreept hierbij dat journalistiek een belangrijke interne rol kan spelen in de organisatie en ook een belangrijke drager is van de waarden die Windesheim voorstaat.

De competenties/eindkwalificaties

De opleiding heeft in het kader van de verbetermaatregelen na de audit van 2011 besloten om, voordat de nieuwe internationale set geldt m.i.v. september 2013, de beoogde eindkwalificaties opnieuw vast te stellen. Positief is dat de opleiding daarbij kiest voor een smal opleidingsprofiel met een eenduidige focus op journalistiek. Centraal blijft staan: gedegen theoretische kennis, onderzoekend vermogen, professioneel vakmanschap en beroepsethiek, en maatschappelijke oriëntatie. In de tien beroepscompetenties die de opleiding als uitgangspunt gebruikt bij haar onderwijs komen deze vier pijlers naar voren. Tot de tien beroepscompetenties behoren: het kunnen vinden van relevante onderwerpen en invalshoeken, het kunnen selecteren van belangrijke informatie, in teamverband kunnen werken en zich bewust zijn van de eigen rol binnen een mediaorganisatie of als freelancer. Elke competentie is vervolgens opgebouwd uit vijf kwalificaties. Bijvoorbeeld, de eerste competentie 'Reflecteren op de maatschappelijk rol' is uitgewerkt in de volgende kwalificaties:

- betrokken zijn op de samenleving,
- inzicht hebben in de maatschappelijke rol van de journalistiek,
- een onderbouwde visie op journalistiek hebben,
- de waarden begrijpen die journalistieke keuzes bepalen,
- kunnen reflecteren op een toekomstige loopbaan.

De zevende competentie 'Informatie in een journalistieke vorm presenteren' is op de volgende wijze uitgewerkt:

- over grote taalvaardigheid beschikken,
- informatie kunnen presenteren in combinaties van woord, geluid en beeld,
- de beginselen van vormgeving presenteren,
- kunnen werken met technische middelen,
- met gespecialiseerde technici kunnen samenwerken.

De opleiding heeft de competenties beschreven in een competentiematrix. Uit deze matrix is af te leiden in welke onderwijseenheden toetsen of de competenties uit het beroeps- en opleidingsprofiel op eindniveau worden bereikt.

In het Opleidings- en Toetskader van de opleiding Journalistiek heeft de opleiding op een inzichtelijke manier de relaties beschreven tussen de competenties uit het beroeps- en opleidingsprofiel. Daarin zijn beschreven;

- de beroepscontext;
- de wijze waarop de student laat zien dat hij de competentie beheerst;
- de verbinding van de journalistieke competentie met de generieke hbo-eindkwalificatie;
- het competentieniveau waarop de student de opleiding afsluit.

Wat dit laatste betreft: de competenties zijn op drie niveaus beschreven, het basisniveau, het gevorderde niveau en het afstudeer-/hbo-bachelorniveau.

Niveau

De opleiding besteedt nadrukkelijk aandacht aan het bepalen van het niveau van de set competenties. De competenties dekken de Dublin Descriptoren en sluiten daarmee aan op zowel de nationale als de internationale eisen ten aanzien van het hbo-bachelorniveau. Daarbij legt de opleiding een in de documentatie beschreven verband tussen de doelstellingen en haar programma enerzijds en de Dublin Descriptoren anderzijds. Concreet beschrijft zij per Dublin Descriptor hoe zij het niveau borgt en welke studieonderdelen daarvoor garant staan.

Uit evaluaties en enquêtes blijkt dat het niveau (en de inhoud) van de opleiding aansluit bij het niveau dat het werkveld vraagt. 85 procent van de alumni van de opleiding heeft werk op bachelorniveau.

Onderhoud profiel en competenties

De opleidingen Journalistiek houden het profiel en de set competenties regelmatig tegen het licht. Dat is goed geregeld door de contacten tussen de opleidingen en het werkveld én door contacten tussen opleidingen en de beroepsvereniging Nederlandse Vereniging voor Journalisten enerzijds en de omroepen anderzijds (zie ook hierna). De opleidingen hebben daarmee voldoende zicht op de eisen die het werkveld stelt aan afgestudeerden.

Specifiek voor de opleiding Journalistiek van Windesheim maken wij hier melding van de resultaten van een 'Commissie van Wijzen' die in opdracht van het bevoegd gezag van Windesheim in 2012 een rapport heeft geschreven over de toekomst van de opleiding. Uit dit onderzoek blijkt dat geen significante aanpassing van het onderwijs nodig is. Ook onderzoek van de lector (lectoraat 'Media & Civil Society' binnen het Kenniscentrum Media) van Windesheim in 2011 gaf geen aanleiding om de competenties in het profiel te wijzigen. Wél zal de journalist van de toekomst zijn maatschappelijke functie en rol opnieuw moeten definiëren waarbij hij een 'baken van betrouwbaarheid' moet blijken te zijn. Ook zal er een verschuiving optreden in de relevantie van de kwalificaties. Zo zullen verschillende kwalificaties minder nadruk krijgen, terwijl andere juist een meer prominente plek krijgen in het curriculum.

De leden van de werkveld Adviesraad die het auditteam gesproken heeft, lieten blijken nadrukkelijk geïnteresseerd te zijn in de inhoud en kwaliteit van de opleiding en hierover met de opleiding blijvend van gedachte te willen wisselen. Tot deze werkveld Adviesraad behoren representanten van zowel schrijvende pers, audiovisuele en digitale journalistiek als ook wetenschap. Zij beschikken niet alleen over voor de opleiding relevante kennis van het vakgebied en het werkveld, maar zijn voor de opleiding ook belangrijk 'spinnen' in het web van werkveldrelaties. Zij zetten de opleiding daarbij niet alleen op het spoor van nieuwe ontwikkelingen maar brengen de opleiding ook in contact met relevante partners/partijen in het werkveld.

Relatie eindkwalificaties en het beroep

Een positief aspect van de eindkwalificaties die gelden voor deze opleiding is dat zij de eisen weergeven die zijn vastgelegd in de functiebeschrijvingen zoals beschreven in de cao's voor journalisten in het werkveld. Zo is bij het opstellen van de eindkwalificaties nadrukkelijk rekening gehouden met het referentieniveau voor de dagbladjournalist, voor de journalist die werkzaam is bij de omroep en binnen de tijdschriftsector.

Internationalisering

In de thans door de opleiding gehanteerde set competenties, is het aspect internationalisering niet expliciet als term opgenomen. Wel blijkt de internationale component van de opleiding mede vorm te krijgen door nadrukkelijk aandacht te besteden aan ontwikkelingen en opvattingen over het vak in landen buiten Nederland, met name op Europa. Terecht gaat de opleiding er van uit dat journalisten met een internationale blik naar hun vak moeten kijken. Europese aangelegenheden zijn daarbij een belangrijk aspect. De eerder genoemde lector constateerde dit ook in zijn onderzoek. De journalist wordt zo steeds meer tot een 'grenzeloze professional'.

In Europees verband is medio 2013 een nieuw beroeps- en opleidingsprofiel vastgesteld. De opleiding is nauw betrokken bij de ontwikkeling van dit internationale profiel via de lector 'Media & Civil Society' vanuit diens inhoudelijke betrokkenheid als ook diens rol als voorzitter van de *European Journalism Training Association*. Het internationale profiel zal benut worden ten behoeve van de reeds ingezette ontwikkeling van een nieuw landelijk beroeps- en opleidingsprofiel dat samen met de andere drie opleidingen Journalistiek wordt ontwikkeld en dat in het najaar van 2013 gerealiseerd dient te zijn. Bij deze vertaling naar de Nederlandse situatie vervult de Zwolse opleiding Journalistiek een initiërende rol.

De opleiding Journalistiek heeft het onderwerp internationalisering in het curriculum verwerkt door met name aandacht te besteden aan internationale politieke, economische en sociale analyses, aan de consequenties van prominente thema's, ook buiten Europa, voor de Nederlandse journalistiek, aan media in internationaal vergelijkend perspectief en het bevorderen van internationale ervaringen op het terrein van media door studenten en docenten. Dat laatste gebeurt thans op een beperkte schaal. Als voorbeeld noemen wij de samenwerking binnen de Vlaams Nederlandse Opleidingen Journalistiek die dient als een platform voor Vlaamse en Nederlandse opleidingen Journalistiek waar zij hun ervaringen kunnen uitwisselen. In het najaar van 2013 is de opleiding Journalistiek gastheer van de jaarlijkse conferentie van Vlaamse en Nederlandse onderzoeksjournalisten.

Onderzoek

In de set competenties die voor beide opleidingsvarianten geldt zijn kwalificaties opgenomen die gerelateerd zijn aan het uitvoeren van onderzoek. Met name de competenties 4, 5 en 6 die verwijzen naar het verzamelen van informatie, het selecteren ervan en het structureren van informatie, zijn competenties in de voorwaardelijke sfeer om onderzoek te kunnen starten en uit te voeren. In het studieprogramma is aanwijsbaar ruimte voor bronnenonderzoek, het uitvoeren van onderzoek en voor onderzoeksjournalistiek. Het is in dit verband goed dat de opleiding tijdens de audit zelf als ambitie formuleert om de onderzoekscomponent verder uit te bouwen en uit te werken. Binnen de bestaande module Onderzoek in het tweede studiejaar van het reguliere voltijdprogramma legt de opleiding meer nadruk op methodologie met gebruik van de literatuur uit de module Onderzoek in de deeltijd en de theoretische leerroute.

Het auditteam onderschrijft verder de constatering van de opleiding dat een intensievere samenwerking met lectoraten noodzakelijk is. Hier voegt de opleiding, daarbij gesteund door het College van Bestuur de daad bij het woord door het initiatief te nemen een nieuw lectoraat te starten op het terrein van ondernemerschap en journalistiek. De onderzoekscomponent binnen de opleiding kan daardoor nog beter uitkristalliseren, de nieuwe initiatieven rond de onderzoekscomponent (zie Standaard 2) kunnen hierbij aansluiten.

Weging en oordeel

Het auditteam komt bij Standaard 1 tot het oordeel voldoende. De volgende overwegingen hebben tot dit oordeel geleid.

- De competenties gelden voor beide varianten van de opleiding en zijn op internationaal niveau opgesteld en zijn passend bij het werkveld waar de opleiding zich op richt. De opleiding heeft zicht op ontwikkelingen in het werkveld mede door haar werkveld Adviesraad en door de werkveldcontacten in het kader van stages.
- Positief is het auditteam over de initiatieven op internationaal niveau om te komen tot een herzien beroeps- en opleidingsprofiel. Ook de initiatieven die de opleiding de afgelopen periode heeft genomen om het thans geldende profiel te herijken, kwalificeert het auditteam als vertrouwenwekkend mede gelet op de relatie opleiding en kwalificatie-eisen vanuit het werkveld.
- De competenties van de opleiding hebben naar het oordeel van het auditteam een duidelijke beroepsgerichtheid. Het auditteam constateert, mede na een gesprek met het werkveld, dat de opleiding met haar profiel aansluit bij de behoefte van het werkveld.
- De opleiding heeft de set competenties uitgewerkt en deze op een duidelijke wijze ingedeeld in beheersingsniveaus. Daarbij zijn de niveaus goed uitgewerkt en gekoppeld aan de Dublin Descriptoren.
- Hoewel in de thans door de opleiding gehanteerde set competenties internationalisering niet expliciet benoemd wordt, beschikt de opleiding wel over een internationale component die voldoende is uitgewerkt. Ook spant de opleiding zich in om ook in internationaal verband 'aan de weg te timmeren'.

Samenvattend stelt het auditteam vast dat de opleiding een set competenties hanteert, die één op één is afgeleid van de internationale set competenties die gelden voor opleidingen Journalistiek op dit niveau. Het werkveld is nadrukkelijk betrokken bij de opleiding Journalistiek, de opleiding neemt daarbij de adviezen vanuit dat werkveld serieus en neemt zelf initiatieven om, waar nodig, de set competenties aan te passen. Hoewel conform het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel de internationale component in de thans nog geldende set competenties niet expliciet genoemd wordt, blijkt dit binnen het curriculum toch een telkens terugkomend thema te zijn.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Het curriculum

De opleiding bestaat uit een major en kent een aantal minoren. De omvang van de voltijd- en deeltijdvariant van de opleiding bedraagt 240 EC's. Studenten kunnen binnen de major van 180 EC's thans kiezen uit vier afstudeerrichtingen: Crossmediale Journalistiek, RTV Journalistiek, Tijdschriftjournalistiek en Programmamaken. In het nieuwe studieprogramma, dat start vanaf het studiejaar 2013-2014, kunnen studenten nog kiezen uit twee afstudeerrichtingen: Geschreven Journalistiek en Audiovisuele Journalistiek. Een goede maatregel omdat het zowel de overzichtelijkheid voor de student als de focus van de opleiding ten goede komt.

Studenten volgen naast de major ook twee minoren, elk met een omvang van 30 EC, of drie specialisatiemodulen van 10 EC elk. Dit geldt voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant. De minoren geven studenten de gelegenheid zich verder te verdiepen in een deel van het vakgebied. De minor Onderzoeksjournalistiek richt zich op het 'kunnen vinden, vertellen en verbeelden van het bijzondere journalistieke verhaal'. Met ingang van het nieuwe studiejaar kunnen studenten een specialisatiemodule volgen op het terrein van Datajournalistiek en Datavisualisatie.

De opleiding maakt bij de opbouw van het studieprogramma gebruik van vier leerlijnen: een conceptuele-, een vaardigheden-, een reflectieve- en een integrale leerlijn. Deze leerlijnen hanteert de opleiding zowel in het oude als in het nieuwe curriculum. Alvorens wij het curriculum beschrijven dat de opleiding hanteerde ten tijde van de audit in juni 2013, willen wij kort aandacht besteden aan het nieuwe curriculum dat vanaf september 2013 geldt.

Nieuw curriculum

De opleiding heeft het curriculum, mede naar aanleiding van de audit in 2011, op een aantal onderdelen gewijzigd. Bij deze herziening zijn verschillende commissies betrokken geweest, waaronder het Coördinatieteam van de opleiding, het Opleidingsteam, de vernieuwde Curriculumcommissie, de Examen- en Toetscommissie en de Opleidingscommissie. De plannen legt de opleiding voor aan een Adviesraad van externen. Betrokken commissies en werkgroepen hebben gezorgd voor draagvlak voor het nieuwe curriculum. Op deze wijze is ook de binnen de opleiding aanwezige kennis op het terrein van journalistiek aangeboord om in het nieuwe curriculum op te nemen. Het nieuwe curriculum beoogt in ieder geval beter aan te sluiten op het werkveld, door het vervaardigen van journalistieke afstudeerproducties op de werkplek en het aanbieden van crossmediaal journalistiekonderwijs gedurende de vierjarige opleiding. Het herziene curriculum heeft meer dan voorheen de actuele beroepspraktijk als uitgangspunt en stimuleert de student analyserend, uitvoerend en probleemoplossend te werk te gaan.

Het nieuwe curriculum zal in 2013-2014 in eerste instantie gelden voor het eerste studiejaar voltijd. In het vierde studiejaar vervangt de opleiding dan tevens het praktijkgerichte onderzoek door een journalistieke afstudeeropdracht gecombineerd met een onderzoeksproject dat de onderzoekscompetenties toetst. De opleiding heeft een aantal aspecten uit het nieuwe curriculum, waaronder een doorlopende onderzoeksleerlijn, in het oude curriculum opgenomen.

Structuur curriculum

Het auditteam heeft het curriculum bestudeerd. In het eerste en tweede studiejaar besteedt de opleiding veel aandacht aan de *basics* van het vakgebied. Dat wil zeggen, veel aandacht voor Berichtgeving (12 EC) en Verslaggeving (12 EC), Interview (12 EC) en Context (12 EC), naast studieonderdelen zoals Mondelinge taalvaardigheid, Leesvaardigheid, Bronnenonderzoek en Communicatiewetenschappen. Ook is 4 EC gereserveerd voor studieonderdelen zoals Nederland & Europa, Sociaal-culturele ontwikkeling, Publiekgericht schrijven, Onderzoek, Buitenland, Engels en Geestelijke stromingen. Daarmee is er sprake van een curriculum dat gekenmerkt wordt door een evenwichtige verdeling tussen het aanleren van specifieke journalistieke vaardigheden en algemene ontwikkeling. Kunde en kennis wisselen zich gedurende beide studiejaar af en leren studenten om journalistieke producten, al dan niet in groepsverband, te maken. Argumenteren en zich goed in woord en geschrift kunnen uitdrukken zijn onlosmakelijk verbonden met de basisvaardigheden waarover de aankomend journalist dient te beschikken.

In het derde studiejaar volgt de student zijn majordifferentiatie en maakt dan een keuze uit: Crossmediale journalistiek, Tijdschriftjournalistiek, RTV-journalistiek en Programmamaken. Deze majordifferentiatie omvat 26 EC. In het eerste semester van het derde studiejaar is 4 EC gereserveerd voor onderzoek. In het tweede semester van het derde studiejaar volgt de student zijn eerste minor (26 EC). Hiertoe behoren: Storytelling/verhalen, European News Online, Onderzoeksjournalistiek, Ontwikkelingsjournalistiek, Program Making of één van de vier majordifferentiaties als een minor. Voor de praktijkvoorbereiding zijn dan 4 EC gereserveerd. De student kan dat tweede semester van het derde studiejaar óók kiezen voor een buitenlandstudie (30 EC) of voor een premaster aan de Vrije Universiteit (30 EC).

In het laatste studiejaar loopt de student in het eerste semester stage (20 EC) en volgt hij het studieonderdeel Praktijkgericht onderzoek (10 EC). In het tweede semester van het vierde studiejaar kan de student zijn tweede minor volgen (30 EC) met keuze voor een tweede stage (20 EC) en een specialisatiemodule (10 EC) of voor drie specialisatiemodules zoals foto-journalistiek, vormgeving, jeugdtelevisie, geschiedenis van de actualiteit en sport, publiek en samenleving.

De opleiding biedt haar onderwijs voor een deel aan in de vorm van practica. Daarin maken studenten journalistieke producten en verwerven zij hun journalistieke competenties. Tijdens hoor- en werkcolleges biedt de opleiding ondersteunende vaardigheden aan, bij de maatschappijvakken zoals Geestelijke stromingen, Sociaal-culturele ontwikkeling en Politiek zijn instructiecolleges gangbaar. Dit zijn adequate werkvormen voor deze opleiding waar de theorie- en de praktijkcomponent elkaar telkens afwisselen.

De opleiding biedt de deeltijdvariant in vrijwel dezelfde structuur en een identieke onderwijsinhoud aan. Voor de eerste twee studiejaar geldt ook voor deeltijders dat zij dan de basisvaardigheden verwerven voor het vakgebied. Dus aandacht voor verslaggeving, interviewen e.d. In het derde en vierde studiejaar verdiepen deeltijders zich in het vakgebied en maken zij journalistieke producten die ingewikkelder zijn dan de producten die de deeltijder gedurende het eerste en tweede studiejaar maken. Het deeltijdonderwijs richt zich op Crossmediale Journalistiek, Onderzoeksjournalistiek en Storytelling. Daarbij geldt dat er één nieuwsgericte uitstroomrichting is: namelijk Crossmediale Journalistiek. Deeltijders beschikken over minder keuzemogelijkheid dan voltijders om het programma mede op basis van persoonlijke voorkeuren in te kleuren.

Wél bestaat voor hen de mogelijkheid tot het volgen van aan stage op maat nadat zij hun propedeuse hebben behaald. Een combinatie van werk en stage behoort dan voor de deeltijder tot de mogelijkheden.

Ontwikkeling van competenties

De opleiding is competentiegericht opgebouwd waarbij de competenties de vorm en de inhoud van het programma bepalen. De student doorloopt in zijn competentieontwikkeling drie niveaus: basisniveau, gevorderd niveau en het bachelorniveau. Het eerste jaar is gericht op het basisniveau, het tweede jaar op basis/gevorderd niveau, het derde jaar op gevorderde/bachelorniveau en het vierde jaar op bachelorniveau.

De competentieniveaus heeft de opleiding beschreven in haar opleidingsplan en daarbij aangegeven in welk onderdeel van de opleiding de student de competenties op de tussenniveaus realiseert en binnen welke majorfase hij deze op het eindniveau afrondt. Uit het overzicht blijkt dat de student zijn beroepscompetenties binnen de major op het bachelorniveau behaalt.

Het panel stelt vast dat de beoogde leerdoelen uit de modulebeschrijvingen in de studiewijzers aansluiten bij de niveaubeschrijvingen en dat de geformuleerde leerdoelen aansluiten op de te realiseren competenties. De opleiding geeft hiermee een goede invulling aan het competentiegericht leren; praktijksimulaties, kritische/kenmerkende beroepssituaties, eigen ontwikkelingsdoelen stellen en formatieve en summatieve toetsing behoren hiertoe. Positief is het auditteam over de duidelijk toegenomen aandacht in het curriculum voor taalbeheersing. De opleiding heeft het in dit verband over de verbetering van de taalkwaliteit, onder andere van stage- en onderzoeksverslagen en hanteert een strenge cesuur bij de beoordeling van schriftelijke producten van studenten. Zo geldt sinds december 2012 dat stage- en onderzoeksverslagen met meer dan vijf fouten per twee pagina's en maximaal tien in het hele document onbeoordeeld blijven. In de eindwerken zag het auditteam dat dit beleid daadwerkelijk wordt geïmplementeerd. Die implementatie is een hardnekkige exercitie, waaraan alle beoordelende docenten mee moeten doen.

De beroepspraktijk

Het curriculum laat zien, dat de beroepspraktijk een belangrijke rol speelt binnen de opleiding. Daar lenen de verschillende studieonderdelen zich ook goed voor. Berichtgeving, Verslaglegging en Mondelinge taalvaardigheid zijn moeilijk voorstelbaar zonder die expliciete link met de journalistieke praktijk. In opdrachten, gastcolleges, stages en projecten is de wisselwerking met de praktijk een centraal thema. Het belang dat de opleiding hecht aan de praktijk, blijkt ook uit het feit dat vanaf het studiejaar 2013-2014 de stage verlengd is van 13 naar 20 weken.

De opleiding beschikt over relevante contacten met het beroepenveld. Dat beroepenveld is voor een opleiding als deze breed: tijdschriften, kranten, radio, televisie en de nieuwe digitale media behoren tot haar werkveld. De opleiding heeft dit aspect uitgewerkt in de documentatie en de beroepspraktijk nadrukkelijk en letterlijk naar binnen gehaald. Niet alleen door aansluiting te zoeken bij ontwikkelingen in het werkveld maar ook door een nieuw management aan te trekken, dat zijn sporen heeft verdiend in de praktijk, dat wil zeggen binnen de geschreven pers en radio en televisie. Dit acht het panel van groot belang: niet alleen beschikt het management van de opleiding over kennis van en inzicht in het journalistieke werkveld maar weet tevens, en dit is minstens zo belangrijk, wáár in het werkveld deze kennis en kunde zich ontwikkelen en gehaald kunnen worden. Het nieuwe management beschikt dus niet alleen over bestuurlijke/management vaardigheden, maar ook over vakinhoudelijke kennis. Een voor een opleiding Journalistiek essentiële combinatie.

Naast het management beschikt het merendeel van de docenten over kennis van en inzicht in de beroepspraktijk: meer dan de helft is behalve als docent tevens in de journalistieke praktijk werkzaam. Met regionale strategische partners zoals Omroep Flevoland en het dagblad De Stentor (het auditteam heeft met leidinggevendenden van beide organisaties gesproken) werkt de opleiding samen door middel van co-makship in de afstudeerrichtingen. Ook nodigt de opleiding regelmatig gastsprekers afkomstig uit het werkveld uit die een specifiek thema doceren.

Ook in de majordifferentiatie in het eerste semester van het derde jaar is sprake van aansluiting tussen de opleiding en het werkveld. Differentiaties zoals RTV-journalistiek en Programmamaken lenen zich daar uitstekend voor.

Uit de verbetermaatregelen die de opleiding de afgelopen 1,5 jaar heeft genomen blijkt dat de opleiding met de introductie van de module 'Praktijkvoorbereiding' in het tweede semester van het derde studiejaar gehoor heeft gegeven aan de oproep van het auditteam uit 2011 om de student voor te bereiden op de praktijk, in het bijzonder op het zelfstandig ondernemerschap. De Moduluwijzer Praktijkvoorbereiding 2012-2013 laat zien dat de opleiding haar studenten op het werken in het werkveld goed voorbereidt.

Samenhang curriculum

Tijdens de vorige audit in 2011 is aandacht besteed aan de wijze waarop de opleiding de samenhang in het curriculum borgt. Toen bleek dat 'geen sterke verticale relatie tussen 'onderbouw' en 'bovenbouw' werd ervaren (accreditatierapport 2011, pag. 13-14). De samenhang in het curriculum wordt thans gewaarborgd door het opleidingsteam van de opleiding/curriculumcommissie. In de door de Examencommissie goedgekeurde toetsplannen is aangegeven hoe de verschillende studieonderdelen met elkaar samenhangen en de competenties afdekken.

Het curriculum en de onderliggende documentatie laten zien dat de opleiding er in is geslaagd een coherent curriculum te ontwerpen met duidelijk te onderscheiden niveaus en leerlijnen die de opleiding duidelijk heeft beschreven. De 'correctieve maatregelen' uit het voorgaande accreditatierapport (pag. 14) die de opleiding toen al versneld heeft ingevoerd, hebben hun vruchten afgeworpen.

De samenhang was ook bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum een thema. Zo moet de samenhang van het nieuwe curriculum extra vorm krijgen door de verschillende studieonderdelen te integreren in praktijkweken in de propedeusefase, door een lesprogramma aan te bieden met een concentrische opbouw, door te werken met beroepssituaties uit de praktijk én door in het nieuwe curriculum een duidelijke scheiding aan te brengen tussen de verschillende leerlijnen.

Onderzoekscomponent

Het auditteam heeft met de gesprekspartners uitgebreid gesproken over de onderzoekslijn. Het onderwerp Onderzoek start in het tweede semester van het eerste studiejaar (4 EC). Dan is het speerpunt: bronnenonderzoek. In het tweede semester van het tweede studiejaar is eveneens sprake van een onderzoekscomponent in het curriculum en ligt het accent op het kunnen uitvoeren van onderzoek. In het derde jaar komt Onderzoek opnieuw aan bod, evenals tijdens het vierde studiejaar. In het totaal besteedt de opleiding 22 EC aan Onderzoek.

In vergelijking met de onderzoekscomponent zoals het auditteam die aantrof tijdens de audit in 2011 is deze thans meer geprononceerd in het curriculum verwerkt. Concreet betekent dit dat de Leidraad Praktijkonderzoek is aangepast, evenals de bijbehorende beoordelingsformulieren.

Er is nu meer aandacht voor uitleg en voor de opzet van het onderzoeksplan en het onderzoeksverslag. De begeleiding van het onderzoeksdeel door docenten is verbeterd doordat de opleiding hiervoor docenten inzet die op dit terrein beschikken over kennis en ervaring. Van belang is dat de opleiding blijft investeren in de kwaliteit van haar docenten op dit terrein. Dus regelmatige intervisie en training, zoals de opleiding dit thans aanbiedt, blijven noodzakelijk.

De opleiding heeft de leerlijn Onderzoek, zoals ze het zelf uitdrukt, gerepareerd door de invoering sinds september 2012 van een voorbereidende module Praktijkgericht Onderzoek voor derdejaars studenten en een verplichte training voor vierdejaars op het moment dat zij met het studieonderdeel Onderzoek starten. De module bevat een workshop Centrale vragen & deelvragen, masterclasses op de terreinen Enquête, Interview en Inhoudsanalyse en een hoorcollege op het terrein van Verslaglegging. De bestaande module Onderzoek in het tweede studiejaar is aangepast door hier meer nadruk te leggen op het onderwerp methodologie. De opleiding heeft tevens de literatuur aangepast.

De onderzoekscomponent binnen de opleiding is tevens versterkt door de majordifferentiatie Crossmediale Journalistiek te richten op het onderzoeksproject *MijnZ* (een onderzoeksproject naar de mogelijkheden om als krant jongeren te bereiken) in samenwerking met dagblad De Stentor. De majordifferentiatie houdt zich bezig met het ontwikkelen en verzorgen van content voor MijnZ. Vanuit het lectoraat wordt onderzoek gedaan naar MijnZ. Studenten moeten alle vakken uit het tweede studiejaar hebben behaald evenals de majordifferentiatie in het derde studiejaar, alvorens zij met de stage en aansluitend met het onderzoek mogen starten. Minstens zo belangrijk acht het auditteam het feit dat de opleiding zich blijft toeleggen op het stimuleren van een vragende, een onderzoekende houding bij studenten. Nieuwsgierigheid is een essentiële grondhouding van een journalist.

Tot slot moeten wij hier ook nog melding maken van de rol van het lectoraat Media & Civil Society dat onderzoek uitvoert naar de mogelijkheden om de beroepspraktijk te verbeteren. De lector verzorgt colleges in de majordifferentiatie Crossmediale Journalistiek en is nauw betrokken bij de onderzoeksleerlijn. Het lectoraat heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de Master Journalistiek aan de VU. Studenten van Windesheim kunnen deze opleiding instromen via de keuzeminor Premaster zonder verlies van een schakeljaar. Het auditteam acht de rol van het lectoraat belangrijk bij het verder uitbouwen van de onderzoekscomponent binnen de opleiding de komende jaren. Hier moet ook gewezen worden op het nieuwe lectoraat *Entrepreneurial Journalism* dat naar de mening van het auditteam een prominente rol moet vervullen bij het vormgeven van en het uitvoeren van de onderzoeksleerlijn binnen de opleiding.

Internationalisering

Belangrijk vindt het auditteam dat de opleiding in het tweede studiejaar een studieonderdeel mondelinge taalvaardigheid heeft opgenomen en een studieonderdeel leesvaardigheid Engels. De opleiding besteedt ook aandacht aan de schriftelijke uitdrukingsvaardigheid van studenten.

Positief is ook dat de opleiding binnen de studieonderdelen Economie en Politiek aandacht besteedt aan internationale ontwikkelingen. Minoren zoals Ontwikkelingsjournalistiek en European News Online focussen in hun geheel op internationale ontwikkelingen. Ook kunnen studenten in het derde studiejaar een omvangrijke buitenlandstudie volgen die een half jaar beslaat.

De opleiding biedt studenten de mogelijkheid om studieonderdelen te volgen buiten Nederland. Enkele tientallen studenten maken hiervan gebruik. Ook kunnen buitenlandse studenten bij Windesheim studieonderdelen volgen. Ook kunnen studenten bij mediabedrijven in het buitenland stage lopen.

Literatuur

De door de opleiding gehanteerde literatuur voor beide varianten is op bachelorniveau, actueel en voor studenten zeker relevant. Voor de verschillende studieonderdelen dienen studenten literatuur te bestuderen die veelal Nederlandstalig is. Voor enkele studieonderdelen dienen studenten Engelstalige literatuur te bestuderen. Ook gebruikt de opleiding readers die actueel en relevant zijn voor studenten. Deze readers zijn samengesteld door docenten van de opleiding. Zij laten zien dat de docenten hun vakgebied bijhouden en daarbij interessante artikelen selecteren om deze vervolgens in de readers op te nemen.

Studieloopbaanbegeleiding

De opleiding reserveert gedurende de opleiding expliciet ruimte voor de studieloopbaanbegeleiding van studenten. Studieloopbaanbegeleiding is vormgegeven op basis van de Windesheim hbo-eindkwalificatie: zelfsturing op opleiding en loopbaan. De opleiding onderscheidt twee vormen van begeleiding: de basisbegeleiding en de specialistische begeleiding. De studieloopbaanbegeleiders zorgen voor de basisbegeleiding en begeleiden studenten bij hun ontwikkeling van loopbaan- en studiecompetenties. Psychologen, vertrouwenspersonen en de decaan zijn verantwoordelijk voor de meer gespecialiseerde begeleiding van studenten. Positief is dat de opleiding zowel stagebegeleiders kent (10 uur per docent) én onderzoeksbegeleiders die voor het onderzoek in het laatste jaar 18 uur per student toebedeeld krijgen om studenten bij onderzoek te begeleiden.

Tijdens een beroependag in het eerste studiejaar maken studenten kennis met beroepsbeoefenaren. Naarmate de student in zijn studie vordert, neemt zijn eigen verantwoordelijkheid toe. Zijn studieloopbaanbegeleider kan hierbij fungeren als een klankbord, als iemand met wie hij zijn ontwikkeling bespreekt. Volgend studiejaar, 2013-2014 moeten alle docenten SLB-gecertificeerd zijn. Het merendeel van de studenten, ongeveer driekwart is tevreden over de wijze waarop de opleiding invulling geeft aan de studieloopbaanbegeleiding. Ook hun voorbereiding op het beroepenveld beoordelen studenten nu als voldoende. De rolmodellen die de opleiding hen biedt, zijn voor studenten tevredenstellend.

Wij maken hier ook nog melding van het Persoonlijke Activiteitenplan (PAP) dat studenten schrijven en waarin zij hun keuzes beargumenteren voor de tweede studiefase. Bij de realisatie van hun PAP-keuzes begeleidt en ondersteunt de opleiding haar studenten in voldoende mate.

Studeerbaarheid

Studenten melden dat de opleiding goed te doen is en dat zij aansluit op hun vooropleiding. Van belang is, zo geven studenten aan, een goede studiehouding te ontwikkelen. Het gemiddeld aantal klokuren contacttijd over vier jaar studie bedraagt 16,5 uren. De eerste twee studiejaar kennen 16 klokuren, het derde studiejaar 24 en het laatste studiejaar 10 klokuren. De 'studeerbare uren' worden ingevuld met colleges, zelfstudie en het maken van opdrachten.

Studenten geven aan tussen de 30 en 35 uur per week met de studie bezig te zijn. Dit geldt voor studenten van de voltijdvariant. De studielast voor deeltijdstudenten bedraagt 25 uur per week. Een verklaring voor dit verschil is onder andere het niveau van algemene ontwikkeling van deeltijdstudenten, hun werkervaring en hun studievaardigheden.

Duidelijk is dat de opleiding de touwtjes de afgelopen 1,5 jaar strakker heeft aangetrokken. De vrijblijvendheid is verdwenen uit de opleiding, verplichte deelname aan het volgen van studieonderdelen zoals op het terrein van taal en journalistiek is nu gemeengoed. Ook is de norm rond het Bindend StudieAdvies aangescherpt. Ten tijde van de audit in 2013 bedroeg deze 50 EC, voor het studiejaar 2013-2014 is deze verhoogd naar 54 EC (van de 60 EC die een student per studiejaar kan behalen). Om de studie uitval te beperken als gevolg van de verhoogde normstelling heeft de opleiding 'flankerend beleid' ontwikkeld. Zo kunnen studenten extra studieonderdelen taalbeheersing volgen en biedt de opleiding studenten voor een aantal

vakken drie in plaats van twee toetskansen. Ook voert de opleiding intensievere introductiegesprekken (bij de selectie t.b.v. de *numerus fixus*) dan voorheen met studenten om zicht te krijgen op hun motivatie, de wederzijdse verwachting te verduidelijken en daarbij de journalistiek 'attitude' van de studenten te toetsen. Ten slotte is er ook een stagedrempel en een onderzoeksdrempel ingevoerd.

Informatievoorziening

Studie-informatie is digitaal beschikbaar via het Intranet van Windesheim. Zowel voltijd- als deeltijdstudenten zijn tevreden over de kwaliteit van de informatievoorziening. De opleiding heeft de resultaten van digitale onderwijsbeoordelingen, panelverslagen en verbeteracties begin 2013 voor het eerst gepubliceerd voor zowel docenten als studenten. Zo wil de opleiding verbeteracties meer transparant maken en de betrokkenheid bij de opleiding van beide groepen vergroten.

Personeel

Het docententeam van de opleiding is gemotiveerd en betrokken. De cv's van de docenten zijn duidelijk opgesteld en laten zien dat zij zijn toegerust voor hun taak. Hoewel de opleiding naar aanleiding van de audit in 2011 geen aanleiding ziet tot herstelmaatregelen, zijn er de afgelopen 1,5 jaar met het personeel zowel in groepsverband als op individueel niveau gesprekken gevoerd die in een aantal gevallen ertoe geleid hebben dat een docent en de opleiding uit elkaar zijn gegaan. Onomwonden stelt het auditteam vast, dat de resultaten van de audit in 2011 een grote impact hebben gehad op de onderwijsinstelling in het algemeen en deze opleiding in het bijzonder. Dat heeft er toe geleid dat de betrokkenheid en de inzet van de docenten verder is toegenomen, dat het docententeam zich nadrukkelijk bewust is van zijn verantwoordelijkheid en van de eisen die studenten en het werkveld stellen aan afgestudeerden van deze opleiding.

De onvoldoende score op Standaard 3 bij de visitatie in 2011 heeft consequenties gehad voor het docententeam op een aantal punten. Om de stage- en onderzoeksbegeleiding op niveau te houden, organiseert de opleiding regelmatig intervisie en kalibreersessies (in het kader van de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid). Docenten die onderzoek begeleiden, volgen trainingen om hun kennis op peil te houden. Alle docenten hebben een interne toetstraining gevolgd en alle docenten zijn betrokken bij de cultuurverandering binnen de opleiding. Het meest in het oog hierbij springt de aanspreekcultuur binnen de opleiding.

Eerder is al gewezen op het nieuwe management van de opleiding dat afkomstig is uit de beroepspraktijk. Zij zijn voor docenten een gesprekspartner, niet alleen op onderwijsgebied, maar tevens op journalistiek gebied. Het auditteam beoordeelt hun komst voor deze opleiding als belangrijk én als waardevol. Wat betreft de personele samenstelling is nog winst te halen in crossmedialiteit en ondernemerschap. Met het nieuwe lectoraat moet dit laatste meer *body* krijgen.

Alle docenten met een vaste aanstelling beschikken over een didactische aantekening. In 2016 moet 80 procent van de docenten beschikken over een master. Ook nu heeft een ruime meerderheid van de docenten een masterachtergrond en, minstens zo belangrijk voor deze opleiding, beschikt over wortels in en/of relaties met het vakgebied. Een sterk punt van de opleiding.

Op die terreinen waar expertise ontbreekt, zet de opleiding gastdocenten in. Zij zijn afkomstig uit het brede werkveld, van krant tot en met de digitale media. Door de relaties van het management en docenten met het werkveld, weet de opleiding gastdocenten te werven die goed zicht hebben op de inhoud en op ontwikkelingen in het werkveld.

Studenten geven aan tevreden te zijn over de kwaliteit van de docenten. Wel was de belasting van docenten de afgelopen periode voor studenten goed merkbaar. De gebeurtenissen binnen de opleiding leidden tot een duidelijke verzwaring van het takenpakket van de docenten. Ook hebben docenten ervaren wat het betekent om daadwerkelijk aangesproken te worden op hun handelen en op afspraken. In dit verband merkt de opleiding (en de docenten zelf) op dat de werkdruk van docenten hoog is. Behalve onderwijs verzorgen, doet de opleiding ook een beroep op alle docenten om te werken aan verbeteringen binnen de opleiding. Dat kan consequenties hebben voor de medewerkerstevredenheid, aldus de opleiding. Duidelijk zicht hierop, op basis van onderzoek, ontbreekt omdat er sinds 2011 geen tevredenheidsonderzoek heeft plaatsgehad. De prioriteiten van de opleiding lagen elders om begrijpelijke redenen.

Onderwijsvoorzieningen

Voor wat betreft de leeromgeving in termen van gebouw en technische voorzieningen is het auditteam kort, de opleiding beschikt over een adequaat vormgegeven en uitgeruste omgeving in een uiterst modern 'gebouw X'. Het niveau van de technische voorzieningen is *state of the art* met goed geoutilleerde studio's en apparatuur. De mediatheek bevat een uitgebreide collectie standaardwerken. Ook de computerfaciliteiten met toegang tot het intranet, draadloos internet en digitale bibliotheken zijn zowel kwalitatief als kwantitatief aan de maat. De opleiding zet deze middelen steeds meer in om ook intern in het domein haar toegevoegde waarde crossmediaal uit te stralen. Tijdens de audit van 2013 was het auditteam onder de indruk van de multi- en crossmediale wijze waarop studenten projecten presenteren en uitvoeren.

Weging en oordeel: voldoende

De opleiding laat een opbouw zien met een duidelijke structuur en die studieonderdelen bevat die de student de gelegenheid biedt om de eindkwalificaties daadwerkelijk te bereiken. De samenhang tussen de verschillende studieonderdelen, inclusief de onderzoeksleerlijn, is adequaat vormgegeven. De literatuur die de studenten bestuderen is zonder meer adequaat.

De onderzoekscomponent is verankerd in de opleiding. De onderzoekscomponent is als doorlopende leerlijn in het vierjarige curriculum opgenomen. De opleiding heeft hier sinds 2011 een forse inhaalslag gemaakt. Het nieuwe lectoraat zal de opleiding hierbij nadrukkelijk van nieuwe impulsen voorzien. Van belang is dat de opleiding het thema onderzoek de komende jaren verder inhoud en vorm geeft door bijvoorbeeld de twee lectoraten nadrukkelijker bij dit studieonderdeel te betrekken.

De relatie met het beroepenveld is adequaat. Studenten hebben daarom een voldoende helder beeld van het beroepenveld én van de eisen die dat beroepenveld aan hen stelt. In dit verband merkt het auditteam op dat de opleiding nu ook nadrukkelijk aandacht besteedt aan het vrije ondernemerschap binnen de sector.

Het docententeam is voldoende toegerust, zowel didactisch als vakinhoudelijk, om de verschillende studieonderdelen te doceren. De inzet van gastdocenten is functioneel en heeft duidelijk een toegevoegde waarde voor de opleiding. Het auditteam moedigt het docententeam aan om de thans ingeslagen weg van herstel van kwaliteit te blijven volgen. Dat moet kunnen, gelet op de kwaliteit van het nieuwe management dat de onderwijsinstelling voor deze opleiding heeft geworven. De eisen die de opleiding aan haar docenten én aan haar studenten stelt, zijn verhoogd. Dit heeft onder andere geleid tot een verplichte deelname aan verschillende studieonderdelen door studenten en een verdere aanscherping van BSA-norm. Ook dienen docenten deel te nemen aan cursussen die specifiek gericht zijn op het onderwijsproces.

De begeleiding van studenten is adequaat, zowel wat vormgeving betreft als de uitvoering ervan. Studenten zijn tevreden over de wijze waarop de opleiding hen begeleidt.

De onderwijsvoorzieningen zijn goed.

Samenvattend stelt het auditteam vast dat de opleiding de afgelopen 1,5 jaar hard gewerkt heeft aan de verbetering van de kwaliteit op meerdere aspecten. We noemen de kwaliteit van het curriculum, de docenten en de studenten. Vastgesteld kan worden dat de opleiding op de goede weg is, dat het management harde maatregelen daarbij niet uit de weg gaat. De opleiding heeft de opmerkingen van het panel dat de audit in 2011 uitvoerde daarbij ter harte genomen.

Als positief beschouwt het auditteam bovendien het feit dat de opleiding niet stil staat, maar zelf nog verbeter- en ontwikkelpunten blijft zien. Het management van de opleiding moet in staat zijn om het proces van verbetering en vernieuwing te blijven monitoren en sturen. De onderzoekscomponent is versterkt, de structuur van het curriculum verbeterd en de eisen aan studenten verscherpt. Het afbouwen van de deeltijdvariant leidt ertoe dat de opleiding haar focus geheel richten kan op de voltijdvariant. E.e.a. vindt plaats in een goed geoutilleerde leeromgeving. De onderzoekscomponent krijgt een zwaarder gewicht in de opleiding waarbij de lectoraten nadrukkelijk een ondersteunende rol hebben.

Het is zaak om de nog prille ontwikkeling rond de implementatie van het verbeterplan vast te houden. Op grond van deze overwegingen beoordeelt het panel Standaard 2 als voldoende.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Toetsen en beoordelen

Inleiding

Het auditteam heeft ruime aandacht besteed aan dit aspect voorafgaand en tijdens de audit van 2013, daarmee rechtdoend aan de inspanningen die de opleiding de afgelopen 1,5 jaar heeft geleverd op het terrein van toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties.

Het beleid rond toetsen heeft de opleiding afgestemd met de curriculumcommissie, de examencommissie en het management. De manager van de opleiding en de hogeschoolhoofddocent hebben het toetsbeleid vastgesteld, de examencommissie ziet toe op de correcte uitvoering ervan. De opleiding kent in de transitieperiode verschillende commissies die zich bezighouden met toetsen, beoordelen en met het borgen van het niveau van de opleiding. Behalve de examencommissie zijn dit de toetscommissie, de stagecommissie, de onderzoekscommissie, de curriculumcommissie, de opleidingscommissie en de adviesraad. Als de transitieperiode is afgerond kan de opleiding deze laag van commissies verder stroomlijnen. De werkzaamheden van de stage- en de onderzoekscommissie zijn al in transitie van werk in commissieverband richting vier ogenbeleid in een regulier onderwijsproces.

De opleiding gaat van een projectorganisatie naar een staande organisatie.

Examencommissie

De examencommissie bestaat uit leden die zowel afkomstig zijn van de opleiding als van daarbuiten. De examencommissie voldoet aan de eisen die aan deze commissie gesteld worden en die zijn beschreven in de Onderwijs- en Examenregeling van de opleiding (Zwolle, 2012). De voorzitter van de examencommissie neemt deel aan intervisiebijeenkomsten binnen het domein, binnen de hogeschool en binnen de vier Nederlandse opleidingen Journalistiek. De commissie kent twee externe leden, afkomstig van een andere opleiding binnen het Domein waartoe Journalistiek behoort en uit het werkveld. Laatstgenoemd lid adviseert de examencommissie over de aansluiting van de opleiding op de eisen die het werkveld stelt aan afgestudeerde journalisten. Hij beoordeelt steekproefsgewijs de kwaliteit van de eindwerkstukken van de studenten. Bij het uitvoeren van haar taken, maakt de examencommissie gebruik van de toetscommissie, de stagecommissie en de onderzoekscommissie.

Toetscommissie

De toetscommissie functioneert op basis van een mandaat van de examencommissie. Zij dient er voor te zorgen dat alle toetsen voldoen aan de kwaliteitsstandaarden (validiteit, betrouwbaarheid en objectiviteit) die in het toetsbeleid beschreven zijn. De toetscommissie rapporteert jaarlijks aan de examencommissie over haar bevindingen wat betreft de kwaliteit van de toetsen. Zij voorziet docenten van richtlijnen voor het opstellen en beoordelen van toetsen. Wat dit laatste betreft draagt de toetscommissie zorg voor handleidingen en formats voor transparante beoordelingsformulieren. De toetscommissie heeft zoals aangegeven een gemandateerde bevoegdheid en kan de examencommissie adviseren rond kwaliteitsverbetering van toetsing. Docenten worden getraind in en ondersteund bij het opstellen van toetsen.

Stage- en onderzoekscommissie

De stagecommissie beoordeelt de hbo-waardigheid van stageverslagen waarmee de student aantoont de opleiding op bachelorniveau af te sluiten. In een stageverslag, dat moet voldoen aan de regels inzake schrijfvaardigheid, geeft de student een beschrijving van zijn werkzaamheden, reflecteert hij hierop en toont hij de producten die hij tijdens de stage heeft gemaakt. De stagecommissie valideert het oordeel van de stagedocent. Ook zij rapporteert haar bevindingen aan de examencommissie.

De onderzoekscommissie is medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van de beoordeling van het praktijkgerichte onderzoek. Zo heeft zij een stem bij de beoordeling van het onderzoeksplan dat de student indient ter voorbereiding op zijn onderzoek en valideert zij na afloop van het onderzoek de hbo-waardigheid van het onderzoeksverslag. Indien noodzakelijk, levert de onderzoekscommissie op punten commentaar. Vanaf 1 maart 2013 beoordelen de begeleidend docent en een tweede beoordelaar het onderzoeksverslag onafhankelijk van elkaar. Zij leggen hun oordeel over het onderzoeksverslag aan de onderzoekscommissie voor, als zij het onderzoeksverslag van de student ten minste voldoende vinden.

Voor zowel de stage- als de onderzoekscommissie geldt dat zij bestaat uit leden die afkomstig zijn uit de opleiding zelf en leden die van buiten de opleiding afkomstig zijn.

Overige commissies

De curriculumcommissie is verantwoordelijk voor de vormgeving en de inhoud van het curriculum en daarbij uitgegaan van een aangepast/verbeterd onderwijskader en toetsbeleid. Zij is verantwoordelijk voor het herziene curriculum dat start per september 2013. De opleidingscommissie heeft vooral een kwaliteitsbewakende rol op onder andere het terrein van toetsing en het OER.

Tenslotte geeft de Adviesraad aan de opleiding feedback op alle aspecten die betrekking hebben op de opleiding. De leden die deel uit maken van de Adviesraad zijn afkomstig uit alle geledingen van het werkveld waar de opleiding betrekking op heeft.

Toetsvormen

De opleiding beschikt, evenals twee jaar geleden, over een set uitgewerkte toetsplannen waarin de relatie tussen de leerdoelen, de competenties die bij een studieonderdeel centraal staan en de manier van toetsen per studieonderdeel is uitgewerkt. Voor zowel de docenten als de studenten is met toetsmatrijzen en beoordelingsformulieren inzichtelijk gemaakt wat en hoe de opleiding toetst en op welke wijze de beoordeling plaatsvindt.

In de regel toetst de opleiding kennis door middel van *multiple choice* vragen, in sommige situaties afgewisseld door open vragen. Kennis verwerft de student bijvoorbeeld binnen de maatschappijvakken of binnen vakken zoals economie, communicatiewetenschap en politiek. Maatschappijvakken, taalbeheersing en onderzoek vormen binnen de opleiding de doorlopende én ondersteunende leerlijnen. De toetsing van maatschappijvakken gebeurt in de regel op basis van *multiple choice* vragen. Het auditteam heeft een aantal toetsen bestudeerd, verspreid over de verschillende studie jaren, en stelt vast dat er veelal 'harde' kennis wordt getoetst over een breed scala aan onderwerpen. Ook als het gaat over onderzoek, toetst de opleiding kennisaspecten op dit terrein door middel van *multiple choice*. Twee voorbeelden hiervan:

Günter Wallraff onderzocht door middel van participerende observatie de arbeidsomstandigheden van Turkse gastarbeiders. Vervolgens publiceerde hij zijn bevindingen om de misstanden die hij had waargenomen aan de kaak te stellen. Welke onderzoekstypering past hierbij?

- (a) *Empirisch-analytisch.*
- (b) *Interpretatief.*
- (c) *Kritisch-emancipatorisch.*

Bewering: Fundamenteel onderzoek is altijd maatschappelijk relevant. Is deze bewering correct?

- (a) Nee, fundamenteel onderzoek dient uitsluitend de wetenschap.*
- (b) Ja, fundamenteel onderzoek is primair bedoeld om maatschappelijke vraagstukken op te lossen.*
- (c) Nee, fundamenteel onderzoek kan maatschappelijk relevant zijn, maar heeft dat niet als hoofddoel.*

Het auditteam stelt vast dat de toetsing van kennis op een adequate wijze plaatsvindt. De toetsen zijn van het juiste niveau en docenten beoordelen toetsen op een heldere wijze. Studenten hebben daarbij altijd het recht om tentamens in te zien en vragen te stellen aan de docent die verantwoordelijk is voor het tentamen.

Vaardigheden toetst de opleiding veelal door dossiers van studenten te beoordelen door middel van een assessment. Een persoonlijk ontwikkelingsplan van de student moet zicht geven op zijn progressie en bespreekt de student in de regel met de studieloopbaanbegeleider. Binnen een studieonderdeel bewijst de student zijn competenties door bijvoorbeeld een televisieprogramma te maken of een artikel voor een tijdschrift te schrijven. Deze competenties waarover de student dan moet beschikken, toetst de opleiding zoveel als mogelijk binnen de kaders van een assessment. Dit assessment bestaat dan uit een portfolio met beroepsproducten, een reflectie van de student op de wijze waarop het beroepsproduct tot stand is gekomen en verslagen van tussentijdse reacties van docenten en collega-studenten.

Onder standaard 2 op hebben we al aandacht besteed aan het taalbeleid van journalistiek. Binnen het taalonderwijs staan vaardigheidsdoelen centraal. Deze oefent de student vanaf het moment dat hij de opleiding binnenkomt tot en met het moment dat hij de opleiding verlaat. De opleiding toetst de taalvaardigheid van studenten niet alleen door meerdere taalvaardigheidstentamens maar ook op basis van een dossier met individuele taalvaardigheidsoopdrachten. Daarnaast dienen alle door de studenten opgeleverde schriftelijke producten, ongeacht het studieonderdeel en ongeacht het doel van dat product, te voldoen aan de eisen die de opleiding stelt aan taalvaardigheid. Niet alleen een opgave voor studenten, maar ook voor docenten.

Stand van zaken rond toetsen en beoordelen

Hetgeen wij hierboven binnen deze Standaard hebben beschreven geeft een beeld van de inspanningen die de opleiding sedert de audit in 2011 heeft geleverd om de kwaliteit rond toetsing en de beoordeling van toetsen te verbeteren.

Onder Standaard 2 hebben we er al op gewezen dat de opleiding op een aantal punten de 'touwjes heeft aangetrokken', de eisen heeft aangescherpt. Dat geldt ook voor het toetsen. De hoogte van de lat waaraan studenten dienen te voldoen is door de opleiding nu beter gedefinieerd. De handhaving ervan is thans strenger. Voor studenten heeft het onmiskenbaar het gevoel van een hogere lat tot gevolg, zo stelt het auditteam vast. Dat geldt niet alleen voor het eindniveau, maar voor alle onderwijseenheden. Zo beoordeelt de opleiding de onderzoeks- en de stageverslagen strenger dan in het verleden waardoor studenten beide afstudeerproducten moeten herzien op onderdelen zoals compleetheid, onderbouwing en taalkundige aspecten.

Realisatie beoogde eindkwalificaties

Inleiding

Naar aanleiding van de audit in 2011, heeft de opleiding er voor gekozen om de stage- en onderzoekshandleiding te herschrijven in de documenten 'Stagehandleiding' en 'Leidraad Praktijkonderzoek'. Zowel de stage als het onderzoeksdeel van de opleiding dienen studenten individueel uit te voeren. De opleiding heeft de eerste stage en het praktijkgericht onderzoek aangewezen op basis waarvan de student aantoont dat deze de competenties heeft bereikt.

Niveau afstudeerproducten

In hun stageverslag en onderzoeksverslag laten studenten zien dat zij de competenties beheersen en dat zij in de praktijk op een adequate wijze functioneren als startend beroepsbeoefenaar. Na een 'buitengewoon intensieve en soms verwarrende periode' met voortdurend discussies over de wijze waarop je bachelorniveau dient te operationaliseren, hebben de betrokken partijen, waaronder docenten én studenten, nu helder op het netvlies wat het betekent om aan het bachelorniveau te voldoen.

Procedure

Conform hetgeen de NVAO in haar brief van 16 april 2012 aan het bevoegde gezag van Windesheim laat weten, heeft het auditteam in de zomer van 2013 het bachelorniveau beoordeeld van de journalistiekstudenten die vlak vóór of in die periode recent zijn afgestudeerd. Meer specifiek, en conform de afspraak met de NVAO zoals beschreven in een e-mail van 12 december 2012, is er niet alleen voor gekozen om in de zomer 2013 een volledige audit te laten plaatsvinden, maar om dan tevens de meest recente eindwerkstukken te bestuderen.

Concreet betekende dit dat het panel in overleg met de NVAO de steekproef in twee delen heeft gesplitst. De eerste steekproef werd genomen uit de afgestudeerden uit de periode 1 september 2012 tot 30 april 2013 in juni 2013. Een tweede steekproef is genomen uit de populatie afgestudeerden die nog ná de visitatiedag in 2013 zijn afgestudeerd.

Resultaten

Het auditteam heeft 17 voltijdafstudeerdossiers en 5 deeltijdafstudeerdossiers bij de opleiding opgevraagd en deze bestudeerd. In de eerste steekproef zat 1 deeltijdafstudeeropdracht en 8 voltijdafstudeerdossiers. In de tweede steekproef zaten 4 deeltijdafstudeerdossiers en 9 voltijdafstudeerdossiers.

Vatten we de resultaten van beide beoordelingen samen, dan is duidelijk waarneembaar dat er sprake is van zowel onderzoeksopdrachten (10 EC) als stageverslagen (20 EC) die van ten minste voldoende bachelorniveau zijn. Over beide steekproeven stelt het auditteam vast dat de opleiding ontegenzeggelijk een verbetering heeft gemaakt ten opzichte van de eindwerkstukken uit de eerste audit in 2011. Ook stelt het auditteam vast dat er sprake is van een verdere verbetering van de kwaliteit van de onderzoeksopdracht en de stageverslagen ten opzichte van de heraudit in 2012.

Wat betreft de onderzoeksopdrachten uit de eerste steekproef stelt het auditteam vast dat deze het bachelorniveau vertegenwoordigen. De studenten hebben veel en gedegen werk verricht. In de eerste steekproef (studenten die afstudeerden tussen september 2012 en april 2013) was er nog een afstudeerproduct van een oudere-lichting-student 'net aan voldoende'. Volgens de toenmalig geldende normen in het OER had de student het vak gehaald. Het beoordelingsformulier van de onderzoekscommissie was weliswaar kritisch over de student en de gebruikte onderzoeksmethode, maar zou op genoemd onderdeel kritischer kunnen zijn. De afstudeeropdrachten van de eerste steekproef beziend, stelt het auditteam vast dat de begeleiding nog 'strakker' mocht, bijvoorbeeld op het punt van de aansluiting van onderzoeksvraag en methodiek.

Het auditteam stelt vast dat de strengere afstudeerprocedure, waar studenten uit de tweede steekproef (nieuwste lichting studenten: onderzoek en stage in studiejaar 2012/2013) mee te maken hebben gehad, ertoe heeft geleid dat deze afstudeerproducten weer wat beter zijn dan die uit de eerste steekproef.

Het panel geeft de opleiding mee dat bij het onderzoeksverslag de literatuur nog steviger mag: meer recent en relevanter voor het door de student gekozen onderwerp.

De stageverslagen zijn voldoende en beschrijven op adequate wijze een voor de student relevante stage. De stageverslagen geven een duidelijk beeld van de door de student verrichte werkzaamheden. De stages zijn op hbo-bachelorniveau en bieden studenten inzicht in het werk van de journalist. Duidelijk is ook dat de stages studenten inzicht bieden in zijn eigen ontwikkelingspotentieel en waar verbeteringen nog wenselijk zijn.

De door het auditteam bestudeerde afstudeeropdrachten zijn van ten minste voldoende bachelorniveau. Duidelijk waarneembaar is dat de opleiding meer heeft geïnvesteerd bij deze studenten in hun onderzoeksvaardigheden. De ingezette maatregelen sorteren effect. Dat is het best te zien bij de meest recente afgestudeerden.

Weging en oordeel

Het auditteam stelt vast dat de opleiding zowel wat betreft de toetsing als de kwaliteit van de afstudeerprocedure en de afstudeerproducten een forse verbetering heeft weten te realiseren. Hier heeft de opleiding een inspanning geleverd die de afgelopen 1,5 jaar een duidelijke verbetering te zien geeft. Zo heeft de opleiding de procedures rond toetsing en beoordeling verder verbeterd, is de aansturing goed, heeft de opleiding weten te bewerkstelligen dat medewerkers opleidingsbreed zich verantwoordelijk voelen voor alles dat met toetsen en beoordelen te maken heeft. Het systeem van toetsen voldoet aan de eisen die daaraan in het hbo gesteld worden.

Ten aanzien van het gerealiseerde eindniveau, weerspiegeld in de onderzoeksverslagen en de stageverslagen, stelt het auditteam vast dat deze voldoende zijn. De stageverslagen laten zien dat studenten op voor hen relevante plekken op de arbeidsmarkt stage hebben gelopen en dat zij vervolgens in staat zijn om op een heldere wijze hun bevindingen tijdens de stage op papier te zetten. De onderzoeksopdrachten van beide steekproeven uit 2013 laten een fraaie evolutie zien. Betrekken we de door het auditteam bestudeerde onderzoeksverslagen uit de heraudit in 2012 hierbij, dan wordt dit nóg duidelijker. De onderwerpkeuze, de gebruikte onderzoeksmethode, de uitwerking van de onderzoeksresultaten en de verantwoording ervan, het zijn aspecten die nadrukkelijk verbeterd zijn in de afgelopen periode. De onderzoeksverslagen zijn van bachelorniveau. Er blijven, en wij hebben daar in onze bevindingen eerder melding van gemaakt, nog aspecten over die de komende periode aandacht behoeven. Essentieel vindt het auditteam dat er sprake is van een groeipotentieel bij de opleiding; zij heeft dit aangetoond én weten aan te boren.

Gelet op bovenstaande overwegingen komt het auditteam voor Standaard 3 tot het oordeel voldoende.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Algemene conclusie

Het auditteam heeft tijdens een heraudit (2012) én een volledige audit (2013) een opleiding beoordeeld die zich enerzijds geconfronteerd zag met een enorme druk vanuit de onderwijsorganisatie én vanuit het beroepenveld/de maatschappij en anderzijds die de wil had om de handen uit de mouwen te steken. Dat laatste is het auditteam 2012 en 2013 duidelijk gebleken, evenals de vruchten die dit afwerpt.

De opleiding Journalistiek van Windesheim heeft sinds het verschijnen van het eerste accreditatierapport in december 2011 een inhaalslag gemaakt op meerdere fronten.

De onderzoekscomponent is nadrukkelijker in het curriculum verankerd dan in het (recente) verleden; docenten worden hierin voortdurend geschoold. Ingezette veranderingen ten aanzien van de onderzoekslijn behoeven continuering. Het nieuwe management van de opleiding ziet hier nadrukkelijk op toe. Een en ander is zichtbaar in de recente afstudeerwerken.

De kracht van deze opleiding ligt in de band met de beroepspraktijk, de zorgvuldige inrichting en toenemende kwaliteitsborging van het 'toetsen en beoordelen' en het niveau van de vakinhoudelijke scholing. Dit is zichtbaar in de herziene samenstelling van het docententeam, de doelstelling, inhoud en werkvormen van het programma en het weldoordacht didactisch concept.

Een aantal hervormingen is nog van recente datum en dient nog te aarden in de organisatie. De crossmediale veranderingen, het ondernemerschap, de nieuwe visie op onderzoek, de bewijslast van journalistieke startcompetenties aan de hand van journalistieke producten zijn enkele voorbeelden. Wat we zien is ten minste van basiskwaliteit en dus voldoende. De opleiding heeft het eigen geschetste ambitieniveau nog niet bereikt, maar is goed op weg.

Advies m.b.t. accreditatie

Gelet op de kwaliteit van de opleiding, is het auditteam van mening, dat de opleiding Journalistiek Windesheim in aanmerking komt voor een accreditatie.

6. AANBEVELINGEN

Als de opleiding weer terug is gekeerd in een rustiger vaarwater, is stroomlijning van de organisatie een aandachtspunt. Verschillende commissies die thans deel uit maken van projecten en de verbeterorganisatie kunnen dan naar de staande organisatie verhuizen. De cultuurverandering heeft de opleiding op verschillende manieren gerealiseerd. Zo is er een geheel nieuwe organisatie neergezet. Van belang is nu dat de veranderingen van 'bewust bekwaam' moeten evolueren naar 'onbewust bekwaam'.

De opleiding heeft zich de afgelopen 1,5 jaar geconcentreerd op de herziening van het curriculum en van de opleidingsorganisatie en wel met een, naar het oordeel van het auditteam, positief effect op de kwaliteit van haar onderwijs. De opleiding moet erg waakzaam blijven om het huidige kwaliteitsniveau te handhaven. De veranderingen en kwaliteitswinst zijn immers, logischerwijs, nog van recente datum.

De opleiding heeft de ambitie om de bestaande aandacht voor internationale ontwikkelingen verder te integreren in het curriculum. Het auditteam beveelt aan om deze prille beweging te bestendigen en structureel te verankeren in het curriculum.

Het begrip creativiteit is in het huidige curriculum nog het minst eenduidig uitgewerkt. Het auditteam beveelt de opleiding aan creativiteit sterker af te bakenen in de eindkwalificaties en in de visie en missie van de opleiding.

De ingezette versterking van de onderzoekslijn binnen het programma zal substantieel aan kracht en relevantie winnen als de opleiding de interactie tussen opleiding en lectoraat als een *structureel* onderdeel van het onderwijs intensiveert. Dat kan, zo suggereert het auditteam doordat de opleiding het Kenniscentrum Media actief betreft bij de uitvoering van de onderzoekslijn en de opleiding. De rol van de huidige en nieuwe lector bij onderzoek blijft belangrijk. Ook kunnen de opleiding en het lectoraat investeren in een betere aansluiting van de afstudeerprojecten op de onderzoeksthema's van beide lectoraten. Dat heeft bovendien een positief effect op de kennisontwikkeling van de studenten en de docenten.

De begeleiding van het onderzoeksdeel door docenten is verbeterd doordat de opleiding hiervoor docenten inzet die op dit terrein beschikken over kennis en ervaring. Van belang blijft dat de opleiding blijft investeren in de kwaliteit van haar docenten op dit terrein. Dus regelmatige intervisie en training, zoals de opleiding dit thans aanbiedt, blijft noodzakelijk.

BIJLAGE I Scoretabellen

Scoretabel paneloordelen hbo-bachelor Journalistiek Hogeschool Windesheim <u>voltijd</u>	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

Scoretabel paneloordelen hbo-bachelor Journalistiek Hogeschool Windesheim <u>deeltijd</u>	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Beroeps- en opleidingsprofiel opleiding Journalistiek

Versie: juni 2012

	Competentie 1 Reflecteren op de maatschappelijke rol
1	Betrokken zijn op de samenleving
2	Inzicht hebben in de maatschappelijke rol van de journalistiek
3	Een onderbouwde visie op journalistiek hebben
4	De waarden begrijpen die journalistieke keuzes bepalen
5	Kunnen reflecteren op een toekomstige loopbaan
	Competentie 2 Relevante onderwerpen en invalshoeken vinden
6	De actualiteit kennen
7	De kenmerken van uiteenlopende media kennen
8	De relevantie van een onderwerp voor een doelgroep kunnen bepalen
9	Maatschappelijk debat kunnen bevorderen
10	Nieuwswaardige onderwerpen kunnen ontdekken op basis van diepergaand onderzoek
	Competentie 3 Journalistiek werk plannen en organiseren
11	Een realistisch plan van aanpak kunnen maken
12	Onder tijdsdruk kunnen werken
13	Aan onvoorziene situaties kunnen aanpassen
14	Bijdragen van het publiek kunnen organiseren
15	Binnen budgettaire grenzen kunnen werken
	Competentie 4 Snel informatie verzamelen
16	Een goede algemene ontwikkeling hebben
17	Op een bepaald gebied gespecialiseerde kennis hebben
18	Alle benodigde bronnen effectief kunnen gebruiken
19	Meerdere perspectieven in een verhaal kunnen verwerken
20	Interactie met het publiek willen
	Competentie 5 Belangrijke informatie selecteren
21	Hoofd- van bijzaken kunnen onderscheiden
22	Informatie kunnen selecteren op basis van betrouwbaarheid
23	De geselecteerde informatie kunnen interpreteren
24	De informatieselectie kunnen afstemmen op genre-eisen
25	Bewust zijn van de impact van de informatieselectie op bronnen en publiek

	Competentie 6 Informatie op een journalistieke manier structureren
26	Verschillende vertelstructuren kunnen toepassen
27	Vorm en inhoud kunnen afstemmen
28	Kunnen ordenen op basis van genre-eisen
29	Kunnen ordenen op basis van relevantie
30	Orderingstechnieken van nieuwe media kunnen toepassen
	Competentie 7 Informatie in een journalistieke vorm presenteren
31	Over grote taalvaardigheid beschikken
32	Informatie kunnen presenteren in combinaties van woord, geluid en beeld
33	De beginselen van vormgeving beheersen
34	Kunnen werken met technische middelen
35	Met gespecialiseerde technici kunnen samenwerken
	Competentie 8 Journalistiek(e) werk(wijze) verantwoorden
36	Een helder beeld hebben van journalistieke kwaliteitseisen
37	Het eigen werk kritisch kunnen beschouwen
38	Kritiek van derden kunnen verwerken
39	Verantwoording nemen voor de gemaakte journalistieke keuzes
40	Verantwoording nemen voor het journalistieke eindproduct
	Competentie 9 In een team werken
41	Sociaal vaardig zijn
42	Betrouwbaar zijn
43	Initiatief tonen
44	Inzicht tonen in eigen sterkten en zwakten
45	Inzicht tonen in samenwerkingsrelaties
	Competentie 10 Bewust zijn van de eigen rol in een mediaorganisatie of als freelancer
46	Ideeën overtuigend kunnen presenteren
47	Rechten en plichten binnen een organisatie kennen
48	Marktomstandigheden kennen
49	Redactioneel beleid kunnen evalueren
50	Praktische aspecten van het freelancen kennen

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Jaar 1 – semester 1	Jaar 1 – semester 2
Major-onderdeel 1 (30 EC, basisniveau): Journalistiek – Berichtgeving (12 EC) Taalbeheersing – Samenvatten (4 EC) Communicatiewetenschappen – Mediakaart (4 EC) Cultuur – Geestelijke stromingen (4 EC) Economie - Binnenland (4 EC) SLB (2 EC)	Major-onderdeel 2 (30 EC, basisniveau): Journalistiek – Verslaggeving (12 EC) Taalbeheersing – Publiekgericht schrijven (4 EC) Communicatiewetenschappen – Doelgroepen (4 EC) Onderzoek – Bronnen (4 EC) Politiek – Lokaal bestuur (4 EC) SLB (2 EC)
Jaar 2 – semester 1	Jaar 2 – semester 2
Major-onderdeel 3 (30 EC, basis/gevorderd niveau): Journalistiek – Interview (12 EC) Taalbeheersing – Mondelinge taalvaardigheid (4 EC) Engels – Mondelinge taalvaardigheid (4 EC) Politiek – Nederland en Europa (4 EC) Economie – Buitenland (4 EC) SLB (2 EC)	Major-onderdeel 4 (30 EC, basis/gevorderd niveau): Journalistiek – Context (12 EC) Taalbeheersing – Argumenteren (4 EC) Engels – Leesvaardigheid (4 EC) Cultuur – Sociaal-culturele ontwikkeling (4 EC) Onderzoek – Onderzoek (4 EC) SLB (2 EC)
Jaar 3 – semester 1	Jaar 3 – semester 2
Major-onderdeel 5 (30 EC, gevorderd/bachelorniveau): Majordifferentiatie (26 EC): Crossmediale Journalistiek Tijdschriftjournalistiek RTV-journalistiek Programmamaken Onderzoek (4 EC)	Minor 1 (30 EC, gevorderd/bachelorniveau): Keuzeminors (26 EC): Storytelling/Verhalen Onderzoeksjournalistiek Ontwikkelingsjournalistiek European News Online Program Making Een van de vier majordifferentiaties als minor Praktijkvoorbereiding (4 EC) Buitenlandstudie (30 EC) Pre-master VU (30 EC)
Jaar 4 – semester 1	Jaar 4 – semester 2
Major-onderdeel 6 (30 EC, bachelorniveau): Stage (20 EC) Praktijkgericht onderzoek (10 EC)	Minor 2 (30 EC, gevorderd/bachelorniveau): Stage 2 (20 EC) Specialisatiemodule (10 EC): Fotojournalistiek Sport, publiek en samenleving Vormgeving Jeugdtelevisie Kunstgeschiedenis Filosofie en Religie Geschiedenis van de Actualiteit Masterclass Interviews

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Programma visitatie
Journalistiek
dinsdag, 18 juni 2013

Tijdstip ontvangst	Tijd gesprek	Locatie gesprek	Wie	Deelnemers Journalistiek	Gespreksonderwerpen
	08.15 – 08.30		Inloop & ontvangst commissie	Ontvangst door: <ul style="list-style-type: none"> • Drs. Hans de Clercq (manager Journalistiek) • Drs. Erik van Schaik (hogeschoolhoofddocent) • Jeroen van den Berg (adviseur Kwaliteitszorg) • Bart Schouten (projectleider Accreditatie) 	
	08.30 – 09.30	X5.95	Intern overleg commissie		
09.00 uur (X4.27)	09.30– 10.30	X5.90	Management	<ul style="list-style-type: none"> • Drs. Jan van Iersel (domeindirecteur BMR) • Drs. Hans de Clercq (manager Journalistiek) • Drs. Erik van Schaik (hogeschoolhoofddocent) 	<ul style="list-style-type: none"> • eigenheid opleiding • ambities • hbo-niveau • relatie beroepenveld • internationalisering • onderzoeksdimensie • vorderingen herstelplan • kwaliteitszorg
	10.30 – 10.45	X5.95	Pauze moment		

Tijdstip ontvangst	Tijd gesprek	Locatie gesprek	Wie	Deelnemers Journalistiek	Gespreksonderwerpen
10.15 uur (X4.27)	10.45 – 11.45	X5.90	Docenten Samenhangende onderwijsleer-omgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Miranda van Dijk (teamleider jaar 3, projectleider nieuwe curriculum) • Drs. Erik van Schaik (hogeschoolhoofddocent) • Drs. Gonnie Eggink (coördinator Onderzoek jaar 4) • Gabriëlle van Gelderen (stagecoördinator) • Drs. Binne Keulen (teamleider jaar 1, coördinator instroom en propedeuse) • Judith Wright M.A. (senior SLB-docent, casemanager SMF (studerende met een functiebeperking)) 	<ul style="list-style-type: none"> • realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving • inhoud en vormgeving programma • eigen inkleuring programma • keuze werkvormen • onderzoekslijn en stage • internationale component • beoordelen en toetsen en borging niveau • aansluiting instromers • relatie docenten beroepenveld • eigen deskundigheid docenten • opleidingsspecifieke voorzieningen
11.15 uur (X4.27)	11.45 – 12.45	X5.90	Studenten, o.a. vanuit de opleidingscommissie	<ul style="list-style-type: none"> • Flore van Eerde (student jaar 1) • Marcus Siebes (student jaar 1) • Elise de Jong (student jaar 2) • Paul van Uden (student jaar 2) • Bob Dijkgraaf (student jaar3) • Rosan in 't Veld (student jaar 3) • Moys Schuttert (student jaar 4) • Elianne Mastwijk (student jaar 4) 	<ul style="list-style-type: none"> • kwaliteit en relevantie programma • studeerbaarheid • aansluiting • toetsen en beoordelen • kwaliteit docenten • opleidingsspecifieke voorzieningen • eigen producten
	12.45 – 13.15	X5.95	Lunch commissie		<i>De commissie heeft gelegenheid om tijdens de lunch (en tijdens andere pauzes) een tentoonstelling van de opleiding Journalistiek in lokaal X5.96 te bezoeken. Daar zijn journalistieke producties van studenten te zien en te horen. Egbert Hermsen (docent Journalistiek),</i>

Tijdstip ontvangst	Tijd gesprek	Locatie gesprek	Wie	Deelnemers Journalistiek	Gespreksonderwerpen
					<i>Yvonne van Doesum (docent Journalistiek) en Charles Rossingh (teamleider Techniek) zijn in X5.96 aanwezig voor vragen.</i>
	12.45 – 13.15	X4.27	Lunch gesprekspartners	Management / docenten / lector/studenten	
12.45 uur (x4.27)	13.15 – 14.00	X5.90	Spreekuur		<i>Er hebben zich geen docenten en/of studenten gemeld voor het spreekuur.</i>
			Rondleiding "gebouw X"	<ul style="list-style-type: none"> • Drs. Egbert Hermsen (docent Journalistiek) • Yvonne van Doesum (docent Journalistiek) • Charles Rossingh (teamleider Techniek) 	<ul style="list-style-type: none"> • Opleidingsspecifieke voorzieningen • Tentoonstelling in lokaal X5.96
13.30 uur (X4.27)	14.00 – 14.45	X5.90	Professionalisering (Personeel)	<ul style="list-style-type: none"> • Drs. Hans de Clercq (manager Journalistiek) • Drs. Nico Drok (lector Media & Civil Society, Kenniscentrum Media) • Drs. Erik van Schaik (hogeschoolhoofddocent) • Drs. Marloes Wevers (docent Onderzoek) 	<ul style="list-style-type: none"> • deskundigheidsbevordering / POP-docenten • kwaliteitszorg • onderzoek doen • lectoraat en kenniskring
14.15 uur (X4.27)	14.45 – 15.30	X5.90	Examencommissie Toetscommissie	<ul style="list-style-type: none"> • Drs. Kirsten Husing (voorzitter examencommissie, lid toetscommissie) • Henk Jan Karsten (lid examencommissie, lid toetscommissie) • Drs. Ingrid Vijn (lid examencommissie, 	<ul style="list-style-type: none"> • bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie • toetsing • resultaten

Tijdstip ontvangst	Tijd gesprek	Locatie gesprek	Wie	Deelnemers Journalistiek	Gespreksonderwerpen
				voorzitter onderzoekscommissie) <ul style="list-style-type: none"> • William ten Brink (lid stagecommissie) • Ir. Liesbeth van Vulpen (voorzitter toetscommissie) • Hans Selles (lid toetscommissie) 	
	15.30 – 15.45	X5.95	Pauze moment		
15.15 uur (X4.27)	15.45 – 16.30	X5.90	Werkveld-vertegenwoordiging en Alumni	Werkveld <ul style="list-style-type: none"> • Drs. Alex Engbers (hoofdredacteur De Stentor, lid werkveld Adviesraad) • Allard Berends (directeur/hoofdredacteur Omroep Flevoland, lid werkveld Adviesraad) • Willeke Eichhorn (coördinator Stages NOS Nieuws) Alumni <ul style="list-style-type: none"> • Chantal Zwaag • Tom van Campen • Gemme Burger 	<u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: <ul style="list-style-type: none"> • actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma incl. niveau. • andere wensen vanuit het werkveld • eigen inkleuring opleiding • stage en begeleiding • onderzoekscomponent <u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> <ul style="list-style-type: none"> • o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) • functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
	16.30 – 16.45	X5.95	Pauze moment		
	16.45 – 17.00	X5.90	Pending issues	<i>n.b.: bedoeld voor management en docenten als gesprekspartner. Studenten, werkveld en alumni vallen hier buiten.</i>	

Tijdstip ontvangst	Tijd gesprek	Locatie gesprek	Wie	Deelnemers Journalistiek	Gespreksonderwerpen
	17.00 – 17.45	X5.95	Intern overleg commissie		
TV-studio	17.45 – 18.15	X3.80 TV-Studio	Terugkoppeling	Alle betrokkenen en medewerkers Journalistiek	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de opleiding Journalistiek is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld. Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de beide varianten.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft - ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en dual), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
  - Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V   Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding.
- Studiegids.
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties.
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
  - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur.
- Onderwijs- en examenregeling.
- Overzicht van het ingezette personeel
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid,
  - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzicht van de contacten met het werkveld.
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering.
- Handboeken en overig studiemateriaal.
- Onderwijsbeleidsplan.
- Beleidsplan op het gebied van onderzoek in relatie tot de aangeboden opleidingen.
- Personeels(beleid)plan.
- Moduluwijzer Praktijkvoorbereiding 2012-2013
- Status uitvoering verbeterprogramma Journalistiek
- Overzichtslijst van alle afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Door het panel te bepalen representatieve selectie van afstudeerwerkstukken van het afgelopen jaar met beoordelingscriteria en normering.

Overzicht van 22 afstudeerwerkstukken op studentnummer:

1. 1022182
2. 1023855
3. 1027575
4. 1024757
5. 1018337
6. 1024753
7. 1027316
8. 1018646
9. 1024351
10. 1024609
11. 1026233
12. 1028524
13. 1039394
14. 1027381
15. 1026494
16. 1030205
17. 1027278
18. 1034265
19. 222484
20. 1023293
21. 1032805
22. 1033987

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
Drs. R.B. van der Herberg voorzitter	X					
Drs. E. van Dijk werkveld- / vakdeskundige	x		x	X		
Drs. H. Duponcheel vakdeskundige		x		X		
Dr. H.H.M. van Vliet werkveld- / vakdeskundige		x	x	X		
D.H. van Oranje student						X
Drs. G.W.M.C. Broers secretaris						

Op 17 juli 2012 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel hbo-ba Journalistiek - Windesheim (000676)

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer Van der Herberg is partner bij Hobéon en treedt veelvuldig op als voorzitter van auditteams en als adviseur in het hoger onderwijs; voorheen rector Minkema College Woerden.
2	De heer Van Dijk is adjunct-hoofd Dagblad van het Noorden en verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing van de krant.
3	De heer Duponcheel is hoofd van de bachelor in de Journalistiek aan Lessius Hogeschool Mechelen.
4	De heer Van Vliet is lector op het terrein van Crossmedia aan de Hogeschool van Amsterdam en directeur van het Expertise Centrum voor de Creatieve Industrie in Utrecht.
5	De heer Oranje (student) studeert Journalistiek aan de Hogeschool Utrecht.

Secretaris/Coördinator

De heer. Broers	Gecertificeerd oktober 2011
-----------------	-----------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

R. v.d. Herberg

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

Windesheim

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

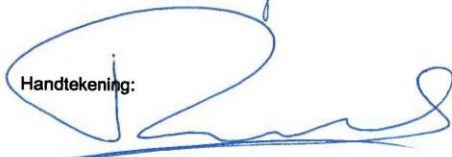
Plaats:

Den Haag

Datum:

7 03 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

E. van Dijk

is als deskundigegevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

Windesheim

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/ docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Groningen

Datum:

18 maart 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

H. Duponcheel

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

Windesheim

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Mechelen

Datum: 13 maart 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

H. van Vliet

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

Windesheim

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

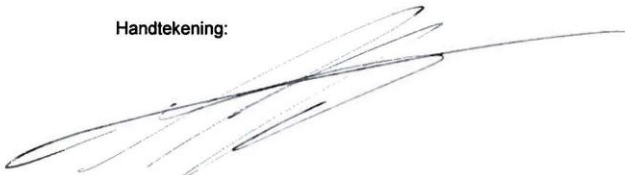
Plaats:

L. Treed

Datum:

20/03/2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer D. Oranje

is als student-lid gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Windesheim

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Amsterdam

Datum: 17 april 2013

Handtekening:

 nvaO
nederlands - vlaamse accreditatieorganisatie

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

G. Broers

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

Windesheim

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Oegstgeest

Datum:

17/2 2013

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl